

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH JAVNIH
PODJETIJ ZA PRESKRBO S PITNO VODO**

Luka Kajtna

Ljubljana, september 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH JAVNIH PODJETIJ ZA PRESKRBO
S PITNO VODO**

Kandidat: Luka Kajtna
Vpisna številka: 04032634
Študijski program: Visokošolski strokovni študijski program Javna uprava
Mentorica: red. prof. dr. Stanka Setnikar Cankar

Ljubljana, september 2016

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani Luka Kajtna, študent visokošolskega strokovnega študijskega programa Javna uprava, z vpisno številko 04032634, sem avtor diplomskega dela z naslovom: Analiza poslovanja izbranih javnih podjetij za preskrbo s pitno vodo.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbel, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobil vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisal v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano o obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Marija Sivec, prof. slov. jezika

Ljubljana, september 2016

Podpis avtorja:

Luka Kajtna

POVZETEK

Število podpisov peticije za vpis pravice do pitne vode v Ustavo RS kaže na slabo ozaveščenost prebivalstva Slovenije glede razpoložljivosti pitne vode. Namen diplomskega dela je bil zato predstaviti oskrbo s pitno vodo ter odvisnost porabe pitne vode od cene. Predpostavljali smo, da je cena pitne vode ključni dejavnik varčevanja s pitno vodo, kar smo deloma potrdili z analizo poslovanja javnih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo, analizo porabe vode ter analizo gibanja cen v Sloveniji. Pregled zakonodaje in primerjava med regijami ter izvajalci javne službe oskrbe s pitno vodo kažeta, da za ohranjanje enakih možnosti dostopa do pitne vode kot javne dobrine ni potrebno spremeniti zakonodaje. Poraba pitne vode med regijami se ne razlikuje bistveno, se pa poraba kljub višanju cen v opazovanem obdobju povečuje. Primerjava med Avstrijo in Slovenijo kaže še na nekatere podobnosti, vendar tudi razlike v ureditvi oskrbe s pitno vodo. Pri pridobivanju podatkov smo ugotovili, da bi enotno zbiranje podatkov omogočilo lažje oblikovanje ustreznih politik, ki bi vplivale na večjo okoljsko ozaveščenost in varčevanje s pitno vodo.

Ključne besede: poraba pitne vode, cena pitne vode, varčevanje z vodo

SUMMARY

ANALYSIS OF PERFORMANCE OF SELECTED PUBLIC COMPANIES FOR THE SUPPLY OF DRINKING WATER

The number of signatures of the petition to sign the right to drinking water into the Constitution shows low awareness of the Slovenian population regarding the availability of drinking water. The purpose of the thesis was therefore to present drinking water supply in Slovenia and the dependence of the consumption on the price of drinking water. We presumed that the price of drinking water is a key factor in saving drinking water, which was partially confirmed by analysis of the performance of public enterprises for the supply of drinking water, water consumption analysis and the analysis of price movements in Slovenia. Review of legislation and comparison between regions and providers of public service of drinking water supply show that to maintain the same level of access to drinking water as a public good it is not necessary to change the legislation. Drinking water consumption between regions is not significantly different, but the spending is rising despite the prices increasing during the observed period. Comparison between Austria and Slovenia showed some similarities, but also differences in the organization of the drinking water supply. In obtaining the data, we found that a uniform data collection would make it easier to establish policies that would affect an increasing environmental awareness and saving of drinking water.

Keywords: drinking water consumption, prices of drinking water, water saving

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	iii
POVZETEK.....	iv
SUMMARY.....	v
KAZALO PONAZORITEV	viii
KAZALO TABEL.....	viii
KAZALO SLIK	viii
1 UVOD.....	1
2 PRAVNI VIRI IN DOSTOP DO VODE	4
2.1 PRAVNA UREDITEV V SLOVENIJI	5
2.1.1 DELEŽNIKI NA TRGU OSKRBE S PITNO VODO V SLOVENIJI	6
2.1.2 DOLOČANJE CEN OSKRBE S PITNO VODO V SLOVENIJI	7
2.2 PRAVNA UREDITEV OSKRBE S PITNO VODO V AVSTRIJI	7
2.2.1 DELEŽNIKI NA TRGU OSKRBE S PITNO VODO V AVSTRIJI.....	9
2.2.2 DOLOČANJE CEN OSKRBE Z VODO V AVSTRIJI.....	9
3 PRISTOJNOSTI IN OBVEZNOSTI JAVNIH PODJETIJ PRI OSKRBI S PITNO VODO V SLOVENIJI	10
3.1 JAVNA PODJETJA ZA OSKRBO S PITNO VODO	10
4 ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ V SLOVENIJI	12
4.1 PREDSTAVITEV IZBRANIH PODJETIJ	12
4.1.1 PODJETJE VO-KA	13
4.1.2 PODJETJE MARIBORSKI VODOVOD	13
4.1.3 PODJETJE RIŽANSKI VODOVOD	14
4.2 PRIMERJAVA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ ZA PRESKRBO S PITNO VODO	15
4.2.1 PRIHODKI OD PRODAJE IZBRANIH PODJETIJ.....	15
4.2.2 POSLOVNI IZIDI IZBRANIH PODJETIJ.....	18
5 PORABA IN CENA PITNE VODE V SLOVENIJI IN AVSTRIJI	21
5.1 PORABA PITNE VODE	21
5.1.1 PORABA PITNE VODE V SLOVENIJI.....	21
5.1.2. PORABA PITNE VODE V AVSTRIJI	27
5.2 CENE PITNE VODE	27
5.2.1 CENE PITNE VODE V SLOVENIJI.....	27
5.2.2 CENE PITNE VODE V AVSTRIJI	30

6	PREVERITEV HIPOTEZ.....	32
7	PRISPEVEK K STROKI	33
8	ZAKLJUČEK.....	34
	LITERATURA IN VIRI.....	35

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO TABEL

Tabela 1: Lastništvo premoženja v avstrijskem sektorju oskrbe s pitno vodo.	9
Tabela 2: Podatki o poslovanju podjetja VO-KA v obdobju 2004–2015.....	13
Tabela 3: Podatki o poslovanju Mariborskega vodovoda v obdobju 2004–2015	14
Tabela 4: Podatki o poslovanju Rižanskega vodovoda v obdobju 2004–2015	15
Tabela 5: Prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015	15
Tabela 6: Poslovni izidi izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015	18
Tabela 7: Načrpana in dobavljena pitna voda [v 1000 m ³] v obdobju 2002–2014.....	22
Tabela 8: Količina načrpane pitne vode na prebivalca v obdobju 2003–2013.....	23
Tabela 9: Poraba pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014 [v 1000 m ³]	25
Tabela 10: Indeks rasti porabe pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014.....	26
Tabela 11: Povprečna letna cena vode za gospodinjstvo v Sloveniji v obdobju 2003–2014 [€/m ³].....	28
Tabela 12: Cena vode pri podjetju VO-KA med letoma 2014 in 2016.....	30
Tabela 13: Cena vode pri izbranih podjetjih za oskrbo s toplo vodo leta 2016	30
Tabela 14: Cene pitne vode v Avstriji leta 2006	31
Tabela 15: Cene pitne vode glede na izvajalca oskrbe s pitno vodo v Avstriji leta 2006	31

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež prihodkov od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015....	16
Slika 2: Prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015.....	17
Slika 3: Skupni prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015.....	17
Slika 4: Deleži letnega dobička izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015	18
Slika 5: Poslovni izidi izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015.....	19
Slika 6: Skupni poslovni izidi izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015.....	20
Slika 7: Načrpana in dobavljena pitna voda [v 1000 m ³] v obdobju 2002–2014	21
Slika 8: Količina načrpane pitne vode v Sloveniji na prebivalca v obdobju 2003–2013	23
Slika 9: Povprečna letna poraba pitne vode po slovenskih regijah	24
Slika 10: Poraba vode po regijah v obdobju 2002–2014 [v 1000 m ³]	25
Slika 11: Indeks rasti porabe pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014	26
Slika 12: Poraba pitne vode v Avstriji v obdobju 2000–2007	27
Slika 13: Povprečna letna cena vode za gospodinjstvo v Sloveniji v obdobju 2003–2015 [€/m ³].....	28
Slika 14: Indeks cene oskrbe z vodo (tekoči mesec glede na isti mesec prejšnjega leta)	29

1 UVOD

V diplomskem delu analiziramo javna podjetja za preskrbo prebivalstva s pitno vodo. O oskrbi s pitno vodo s strani javnih podjetij ne razmišljamo le v smislu udobja, ki smo ga prebivalci tehnološko razvitih držav deležni s strani države, občine in distributerjev te dobrine neposredno v naše domove. Dostop do pitne vode ni zreduciran le na ta vidik, da nam je kot prebivalcem EU ob katerikoli uri dneva omogočeno trošiti pitno vodo doma, v delovnem okolju ali ob prostočasnih dejavnostih. Sprašujemo se, ali prebivalci Slovenije v svojem odnosu do pitne vode nismo uspavani od dejstva, da nam naravno okolje ponuja obilico neoporečnih vodnih virov in da vsaj osrednja Slovenija še nima težav z dostopom do pitne vode.

Navidezno neomejene količine virov pitne vode vsaj sedanjim generacijam dajejo verjetno varljivo prepričanje, da imamo na področju Slovenije pitne vode v izobilju in da nam dolgoročno ni potrebno skrbeti, kako bo z dostopom do te eksistenčne dobrine. Kot skrb zbujačo ocenjujemo dejstvo, da je nedavno peticijo za vpis pravice do pitne vode v Ustavo RS podpisalo le nekaj čez 50.000 državljanov Slovenije. Se v tej majhni številki podpisov razkriva brezbržnost večine in prepričanje, da nam za pravico do pitne vode res ni potrebno dodatno poskrbeti, saj je pitne vode v naravi v izobilju in ima večina prebivalstva do pitne vode primeren dostop?

Kot posledica takšnega razmišljanja, torej bolj kritičnega pogleda na oskrbo s pitno vodo, se odpirajo še druga vprašanja:

Kako je ekonomski položaj neke občine povezan s politiko določanja cene pitne vode? Obstajajo razlike v količinah porabljene pitne vode glede na ekonomsko stanje porabnikov? Je v Mariboru, tem pogosto omenjenem mestu z veliko socialno problematiko, visoko stopnjo brezposelnosti in številčno ekonomsko socialno populacijo na robu revščine ali celo pod njim, poraba pitne vode na prebivalca manjša kot v Ljubljani, kjer je zaradi različnih dejavnikov nižja stopnja brezposelnosti in posledično ugodnejši ekonomski položaj prebivalcev? Ali se v občinskih dokumentih, povezanih z vprašanjem preskrbe s pitno vodo, med tema dvema občinama pojavljajo kakšne razlike?

Kako vpliva na ceno vode sama naravna dostopnost do pitne vode? Ali je zato cena vode višja npr. v Obalno–kraški regiji, od nekdanj znani po pomanjkanju ustreznih virov pitne vode, ki bi zadostili naraščajočemu povpraševanju v tej regiji?

In seveda vprašanje, povezano s trajnostno rabo pitne vode kot eksistenčne dobrine: Ali je individualno zmanjšanje potrošnje pitne vode posledica okoljske ozaveščenosti ali je to preprosto posledica višanja cen te dobrine?

Je zakonodaja, ki se v Sloveniji nanaša na področje dostopa in preskrbe s pitno vodo, takšna, da bo ustrezala še prihajajočim generacijam? Ali morda globalizacija s korporativnimi apetiti po neoporečnih vodnih virih resno ogroža vire pitne vode in njihovo dostopnost že danes? Takšno razmišljanje nas je vodilo skozi raziskovanje, s katerim smo iskali odgovore na zastavljena vprašanja in oblikovali sklepe, ki bi utegnili biti upoštevanja vredni tudi na širšem področju oskrbe s pitno vodo.

Namen diplomskega dela je predstaviti oskrbo prebivalstva s pitno vodo, določeno z obstoječo

slovensko zakonodajo in pravili. V ta namen smo preučili dejavnost javnih podjetij za oskrbo prebivalstva s pitno vodo. Preučevali smo odvisnost porabe pitne vode na prebivalca v povezavi s ceno vode. Raziskovalno delo pri tem temelji na predpostavki, da trenutna politika cen pitne vode še ne vpliva na količino porabljene pitne vode; da pa bodo prihodnji trendi višanja cen pitne vode imeli za posledico zmanjšano porabo te dobrine, predvsem v občinah, ki so obremenjene z visoko stopnjo brezposelnosti in slabšim ekonomsko socialnim položajem prebivalcev, ki živijo pod robom revščine. Pri tem smo ugotavljali, ali je potrebno spremeniti zakonodajo na najvišjem, ustavnem nivoju in za zagotavljanje vode kot osnovne dobrine za preživetje vpisati pravico do vode v ustavo in ali je slovenska zakonodaja že sedaj urejena tako, da bo v Sloveniji brez sprememb ustave ustrezno zagotovljena preskrba s pitno vodo še za prihodnje generacije.

S preučevanjem delovanja javnih podjetij za distribucijo pitne vode smo ugotavljali, ali podjetja s politiko oblikovanja cen pitne vode dejansko vplivajo na stopnjo porabe te eksistenčne dobrine pri prebivalstvu. S preučevanjem aktualne slovenske zakonodaje, v kateri so opredeljene pravice prebivalstva do oskrbe s pitno vodo, smo ugotavljali, ali je sploh potrebno spreminjati obstoječo zakonodajo in vpisati pravico do pitne vode v slovensko ustavo in ali so pristojnosti in naloge vodooskrbnih javnih zavodov takšne, da spremembe ustave ne bi vplivale na dodatno dobrobit prebivalcev Slovenije pri oskrbi s pitno vodo.

Cilj naloge je dokazati, da je cena pitne vode ključni dejavnik, ki vpliva na stopnjo varčevanja s to eksistenčno dobrino. Prav tako dokazujemo, da je trenutna politika javnih zavodov za večino prebivalstva ustrezna in prebivalstvo Slovenije posledično ne čuti potrebe po spremembah na tem področju in vpisu pravice do pitne vode v ustavo. Cilj naloge je tudi primerjati ureditev oskrbe s pitno vodo med Avstrijo in Slovenijo.

Pri izdelavi diplomskega dela uporabljamo deskriptivno metodo študija ustrezne domače in tuje literature ter različnih sekundarnih virov. Za zbiranje podatkov in ugotavljanje obstoječega stanja uporabljamo podatkovne baze in letna poročila, na osnovi katerih preverjamo predpostavko o povezanosti cene pitne vode in njene porabe. Raziskovanje v diplomskem delu opredeljenega področja je bilo opravljeno z naslednjimi metodami oziroma raziskovalnimi pristopi:

- **metoda deskripcije**, s katero smo opisali obstoječa teoretska dognanja na obravnavanem področju, predstavili izvajanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo v Sloveniji in Avstriji ter izvajanje dejavnosti s strani izbrani podjetij;
- **metoda analize in sinteze**, s katero smo analizirali obstoječe zakonodajne okvire in statistične podatke o ceni in porabi vode;
- **metoda kompilacije**, s pomočjo katere smo povzemali slovenske in avstrijske pravne vire, podatke izbranih podjetij ter podatke različnih regij o porabi in ceni pitne vode;
- **zgodovinska metoda**, s pomočjo katere smo navajali pomembne ugotovitve iz različnih virov za preverjanje hipotez;
- **primerjalna (komparativna) metoda**, s pomočjo katere smo med seboj primerjali izbrane parametre dveh izbranih držav in treh izbranih podjetij;

- **induktivno-deduktivna metoda**, s pomočjo katere smo oblikovali ugotovitve in predloge, ki so podani v zaključku dela.

Kot vodilo pri raziskovanju smo si zastavili naslednje hipoteze:

H1: Za ohranjanje enakih možnosti dostopa do pitne vode kot javne dobrine ni potrebno spremeniti slovenske zakonodaje.

H2: Poraba pitne vode na prebivalca v občinah Ljubljana, Maribor in Koper se v analiziranem obdobju bistveno ne razlikuje, zato ekonomsko-socialno stanje prebivalstva ne vpliva na porabo vode v posameznih občinah.

H3: Cena vode je bila v letu 2015 v povprečju višja za več kot 30 % glede na leto 2007. Poraba vode pa se v tem obdobju ni zmanjšala.

H4: Ureditev preskrbe prebivalstva s pitno vodo v Avstriji se ne razlikuje od ureditve v Sloveniji.

2 PRAVNI VIRI IN DOSTOP DO VODE

Zaradi življenjskega pomena vode za človeško življenje so vodni viri že od nekdaj prioriteta in tudi pogosto predmet sporov med posamezniki in človeškimi skupnostmi, posledično pa tudi že od nekdaj predmet pravnega varstva in urejanja. Voda tako predstavlja v sodobni človeški zgodovini, še posebej pa v sodobni družbi ob zavedanju omejenosti vodnih virov, pomemben predmet nacionalnega in mednarodnega prava. Z zavedanjem, da viri pitne vode niso neomejeni in da se na številnih območjih začneja pojavljati problematika zagotavljanja dostopa do zadostnih količin pitne vode, se je začelo odpirati tudi vprašanje dostopa do pitne vode kot osnovne človekove pravice. Pitna voda postaja zaradi vse večjega pomanjkanja in ob hkratnem naraščanju števila prebivalstva vse pomembnejša in ekonomsko vse bolj zaželeno dobrota, hkrati pa se v sodobnem tržnem gospodarstvu pojavljajo močne težnje po liberalizaciji in deregulaciji trga oskrbe s pitno vodo. Z vsemi temi družbenimi spremembami postaja vse pomembnejša potreba po pravnem varstvu enakopravnega dostopa članov različnih skupnosti do pitne vode.

Pravico do pitne vode je mogoče izpeljati že iz nekaterih pravic, ki jih opredeljuje Splošna deklaracija o človekovih pravicah (The Universal Declaration of Human Rights, UDHR), pravico do varne pitne vode implicira tudi 11. člen Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (ICESCR, The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights), ki določa pravico vsakega posameznika do ustreznega življenjskega standarda in s tem tudi pravico do pitne vode (UN, 1966). Človekovo pravico do vode je prvi ekspliciral Protokol o vodi in zdravju h Konvenciji o varstvu in uporabi čezmejnih vodnih tokov in mednarodnih jezer (UNECE, 1999), ki državam podpisnicam nalaga zagotavljanje varne pitne vode državljanom in zaščito državnih vodnih virov. Leta 1992 je bila na mednarodni konferenci o vodi in okolju (International Conference on Water and Environment) v Dublinu sprejeta Dublinska izjava o vodi in trajnostnem razvoju, ki v svojih načelih izpostavlja celosten pristop pri varovanju vode kot omejenega in ranljivega vira, participativen pristop in vključevanje uporabnikov pri upravljanju z vodnimi viri ter priznanje pitne vode kot gospodarske dobrine (The Dublin statement on Water and Sustainable Development, 1992). Programska področja ohranjanja in upravljanja z naravnimi vodnimi viri obravnava tudi Agenda 21, ki zastavlja cilje na področju varstva vodnih virov, kakovosti voda in vodnih ekosistemov ter področja oskrbe s pitno vodo in sanitarij (Agenda 21, 1992). Pomemben mejnik v pravnem varstvu pravice do pitne vode predstavlja Resolucija Generalne skupščine OZN o pravici do vode in sanitarij iz leta 2010, ki je dostop do varne pitne vode in sanitarij razglasila kot osnovno človekovo pravico (Resolution on Human rights and access to safe drinking water and sanitation, 2010). Iz istega leta je tudi Resolucija 64/292 Sveta za človekove pravice o varstvu človekove pravice dostopa do varne pitne vode in sanitarij (Resolution 64/292).

Za urejanje evropske zakonodaje na področju oskrbe s pitno vodo sta v večji meri zadolžena Svet Evrope in Evropska unija. Pri tem v evropski normativni okvir na področju zagotavljanja pitne vode sodijo Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), Evropska socialna listina (ESL), neposredno pa evropska Listina o vodnih virih (European Charter on Water Resources, 2001), Resolucija št. 1693/2009 (Resolution 1693, 2009) ter Direktiva Sveta Evropske unije o pitni vodi. EKČP posega na področje zagotavljanja pitne vode z zagotavljanjem pravice do življenja (2. člen EKČP), ESL pa z zagotavljanjem pravice do zdravstvenega varstva (11. člen ESL,

Uradni list RS, št. 24/1999). Listina SE o vodnih virih določa človekovo pravico do pitne vode, Resolucija št. 1693/2009 pa prepoznava dostop do vode kot temeljno človekovo pravico, čeprav ta dva dokumenta nista zavezujoča. Akti Sveta Evrope tako pravice do pitne vode ne zagotavljajo eksplicitno, bolj neposredno jo v okviru okoljskega in potrošniškega prava obravnava normativni okvir EU. Primarna evropska direktiva o vodah (Directive 2000/60/EC, 2000) vodo izključuje iz tržnih dobrin in jo določa kot dediščino, vendar pa zahteva tudi plačilo vode, ki spodbuja varčno in trajnostno uporabo vode kot naravnega vira (Directive 2000/60/EC, 9. člen). Koncesijska direktiva (Directive 2014/23/EU) ureja podeljevanje koncesij za izvajanje storitev zagotavljanja pitne vode, pomembni pa so tudi različni standardi kakovosti pitne vode, kot je npr. standard EN 805 (Oskrba z vodo – Zahteve za sisteme izven zgradb in komponent).

2.1 PRAVNA UREDITEV V SLOVENIJI

V Sloveniji oskrbo s pitno vodo na državni ravni urejajo različni zakoni in pravilniki. Zakonske podlage glede oskrbe s pitno vodo so pri tem v pristojnosti različnih ministrstev, in sicer (MOK, 2016):

- Ministrstvo za gospodarstvo ureja organiziranost gospodarskih javnih služb, ki zagotavljajo oskrbo državljanov s pitno vodo, ter podaja soglasje k predlogom cen za storitve oskrbe s pitno vodo,
- Ministrstvo za zdravje ureja ustreznost pitne vode kot živila,
- Ministrstvo za okolje in prostor oskrbo s pitno vodo opredeljuje kot obvezno občinsko gospodarsko javno službo varstva okolja,
- Ministrstvo za obrambo ureja delovanje vodovodnih sistemov kot hidrantnih omrežij ter delovanje vodovodnih sistemov ob naravnih in drugih nesrečah,
- Ministrstvo za finance skrbi za izdelavo računovodskih standardov in proračunsko inšpekcijo.

Krovna zakonodaja, ki v Sloveniji ureja in zagotavlja oskrbo s pitno vodo, zajema:

- Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93) ter Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12), ki urejata načine organizacije in izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo;
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06), ki oskrbo s pitno vodo določa kot obvezno občinsko javno gospodarsko službo ter določa standarde izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo;
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 2/04), ki ureja področje varstva vodnih virov ter področje pridobivanja vodnih pravic;
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov (Uradni list RS, št. 42/02), ki prihajajo v stik z živilom, ter Pravilnik o pitni vodi (Uradni list RS, št. 74/15), ki s ciljem varovanja zdravja državljanov opredeljujeta kriterije pitne vode;
- Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 83/12) in Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05), ki urejata uporabo vode iz javnega vodovodnega omrežja za potrebe požarne varnosti ter
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06), ki predpisuje obveznost načrtovanja zaščite in reševanja vodovodnih sistemov v skladu z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12).

Oskrba s pitno vodo je v Sloveniji obvezna občinska gospodarska javna služba (ZVO-1, Uradni list RS, št. 39/06) in vlada mora zato predpisati naloge in dejavnosti za oskrbo s pitno vodo, pa tudi metodologijo za oblikovanje cen, oskrbovalne standarde in tehnične, vzdrževalne, organizacijske ter druge ukrepe in normative. Občina nato zagotovi oskrbo s pitno vodo skladno s predpisi.

Kako se na območju posameznih slovenskih občin v praksi izvaja oskrba s pitno vodo, podrobneje določajo akti lokalnih skupnosti. Oskrba s pitno vodo je namreč skladno z Zakonom o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06) obvezna občinska gospodarska javna služba varstva okolja. Za izvajanje te javne službe potrebni objekti in naprave, ki sestavljajo vodovod, pa so določeni kot infrastruktura lokalnega pomena. Izvajanje javne službe mora tako skladno s predpisi glede gospodarskih javnih služb zagotoviti občina ter v ta namen določiti izvajalce. V letu 2013 je v Sloveniji obvezno občinsko gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo izvajalo 98 s strani občin izbranih izvajalcev. Občine oskrbo s pitno vodo urejajo z odloki (MOP, 2016).

2.1.1 DELEŽNIKI NA TRGU OSKRBE S PITNO VODO V SLOVENIJI

Oskrbo s pitno vodo lahko kot javno službo opravljajo režijski obrati, javni gospodarski zavodi, javna podjetja in podjetja s koncesijo. Režijski obrat zagotavlja oskrbo s pitno vodo, če je zaradi majhnega obsega ali značilnosti službe neekonomično ali neracionalno za namene oskrbe s pitno vodo ustanoviti javno podjetje ali podeliti koncesijo. Javni gospodarski zavod oskrbo s pitno vodo zagotavlja, če ta isti zavod opravljanja eno ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne dejavnosti oziroma če to ni njihov cilj. Javno podjetje pa oskrbo s pitno vodo zagotavlja, če to isto podjetje opravlja eno ali več gospodarskih javnih služb večjega obsega ali če tako narekuje narava monopolne dejavnosti, ki je določena kot gospodarska javna služba, gre pa za dejavnost, ki jo je mogoče opravljati kot profitno (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93).

Uredba o oskrbi s pitno vodo določa (Uradni list RS, št. 88/12), da so območja javnega vodovoda določena s predpisom občine in so lokacijsko natančno opredeljena. V državnem sistemu oskrbe s pitno vodo morajo biti tako jasno razvidna območja javnega vodovoda in kdo jih upravlja.

Na osnovi letnih poročil, ki jih izvajalci oskrbe s pitno vodo vsako leto predložijo Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, so znani podatki o gospodarnosti poslovanja različnih izvajalcev javne službe. Gospodarnost poslovanja pri tem opredeljujemo kot koeficient poslovnih prihodkov in poslovnih odhodkov. V letu 2010 je bilo povprečje gospodarnosti poslovanja vseh izvajalcev oskrbe s pitno vodo 1,03, v letu 2013 pa 1,02, kar kaže, da so izvajalci javne službe oskrbe s pitno vodo v povprečju rentabilni, torej je prihodka nekoliko več kot odhodka (MOP, 2016).

Pregled programa oskrbe s pitno vodo glede na različne izvajalce kaže, da na učinkovitost in gospodarnost oskrbe s pitno vodo pomembno vpliva število prebivalcev, ki jih določeni izvajalec oskrbuje, saj večji izvajalci v povprečju izvajajo kvalitetnejše upravljanje s pitno vodo zaradi nižjih režijskih stroškov na prebivalca in imajo bolj izobraženo delovno silo ter boljšo opremo. Večji izvajalci javnih služb imajo tudi bolj urejene evidence, podrobneje razdelane programe reševanja vodnih izgub ter bolj natančno izdelano strategijo upravljanja. Pri tem največ prebivalcev s pitno vodo oskrbujejo Javno podjetje VO-KA (letno okoli 317.000), Mariborski vodovod (letno okoli 164.000) in

Javno podjetje Rižanski vodovod (letno okoli 87.000) (MOP, 2016). Nad 50.000 prebivalcev oskrbujejo še podjetja Komunala Kranj, Komunalno podjetje Ptuj, Komunala Novo mesto, Komunalno podjetje Celje, Komunalno podjetje Prodnik in Komunalno podjetje Nova Gorica. Največjih osem izvajalcev oskrbe s pitno vodo v Sloveniji tako oskrbuje skoraj 50 % vseh prebivalcev. Vseh izvajalcev oskrbe s pitno vodo je v Sloveniji skupaj 92, pri čemer najmanjši izvajalci oskrbujejo nekaj 100 prebivalcev (MOP, 2016).

2.1.2 DOLOČANJE CEN OSKRBE S PITNO VODO V SLOVENIJI

Metodologijo za oblikovanje cen storitev oskrbe s pitno vodo v Sloveniji ureja Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 109/12). Uredba določa, da je predračunska cena oskrbe s pitno vodo sestavljena iz omrežnine in vodarine. Omrežnina vključuje stroške infrastrukture, zavarovanja, odškodnin, obnove in vzdrževanja infrastrukture, nadomestil za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti ipd. Višina teh stroškov se pri določanju omrežnine določa na podlagi podpisanih pogodb. Vodarina pa vključuje samo stroške opravljanja storitve javne službe, in sicer:

- neposredne stroške materiala, storitev in dela,
- splošne oziroma posredne proizvodne stroške, kot so stroški materiala, osnovnih sredstev, storitev in dela,
- splošne nabavno–prodajne stroške materiala, amortizacije osnovnih sredstev, storitev in dela,
- splošne upravne stroške in stroške prodaje ter
- obresti zaradi financiranja opravljanja storitev.

Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/2012) tudi določa, da ceno storitve posamezne javne službe za območje občine predlaga izvajalec z elaboratom o oblikovanju cene izvajanja storitev javne službe. V elaborat mora med drugim zajeti primerjavo izvajalca s povprečjem tiste panoge in s pomočjo različnih finančnih kazalnikov (npr. pokritost obveznosti, gospodarnost poslovanja, plače ipd.). Izvajalec oskrbe s pitno vodo mora tako Ministrstvu za kmetijstvo in okolje vsako leto predložiti poročilo in elaborat, ki te podatke vsebujeta.

2.2 PRAVNA UREDITEV OSKRBE S PITNO VODO V AVSTRIJI

V Avstriji je na javni vodovod priključenih okoli 90 % prebivalstva, pri čemer je bilo 80 % prebivalstva na javni vodovod priključenih že leta 1980. Začetki pravne ureditve dostopa do pitne vode v Avstriji segajo v 19. stoletje in v obdobje Avstro–Ogrske. Po prvi svetovni vojni in propadu Avstro–Ogrske je ustava nove Republike Avstrije leta 1925 vsa pooblastila za oskrbo s pitno vodo prenesla na centralno vlado. Prvi državni zakon glede oskrbe s pitno vodo je bil sprejet leta 1934 in predstavlja temelj današnje avstrijske pravne regulative. Prvič je bil zakon popravljen leta 1959 ter je bil nato pogosto prenovljen, glavna sprememba pa je bila ob vstopu Avstrije v EU leta 1990. Dopolnitev zakona je takrat zajemala obvezno uvedbo najsodobnejših rešitev za upravljanje odpadnih voda tudi za male komunalne čistilne naprave in podeželska območja. Istočasno so bila s pravom EU usklajena in zaostrena tudi merila proti onesnaževanju rek (OECD, 2009).

Glavne značilnosti avstrijske pravne ureditve dostopa do pitne vode so danes naslednje (OECD, 2009):

- 1) Zakonodaja oskrbe s pitno vodo je del državne uprave, vendar jo izvajajo zvezne dežele

samostojno.

2) Odgovornost za dostop do pitne vode in za upravljanje z odpadno vodo je v pristojnosti skupnosti in občin.

3) Zakon jasno opredeljuje pravice in dolžnosti zadrug, ki imajo v lastni in upravljanju sisteme oskrbe s pitno vodo in sisteme upravljanja z odpadno vodo. Zakon namreč določa, da lahko skupnosti in občine svojo odgovornost zagotavljanja dostopa do pitne vode in upravljanja z odpadno vodo prenesejo na zadruge.

4) Zadruge, ki prevzemajo odgovornost za zagotavljanje dostopa do pitne vode in upravljanje z odpadnimi vodami, so večinoma združenja fizičnih oseb, ki same organizirajo svojo oskrbo s pitno vodo in upravljanje z odpadno vodo, po zakonu pa imajo iste pravice in dolžnosti kot občine.

5) Uporaba vodnih virov (črpanja ali odvajanja) je predmet posameznih pravnih aktov, ki spadajo pod pristojnost deželnih organov. Poleg uporabe podtalne vode za zasebno oskrbo s pitno vodo potencialni uporabniki tako nimajo samodejne pravice do katerekoli aktivnosti (oskrbe z vodo, ravnanja z odpadno vodo, kmetijsko rabo ipd.). Upravljanje z vodnimi viri je na ta način v celoti v pristojnosti organov, ki so odgovorni za doseganje optimizacije glede na različne interese pri uporabi naravnih virov, ki predstavljajo pomembno osnovo za praktično integrirano upravljanje z vodnimi viri.

Pomembne regulacije se poleg splošnega zakona o upravljanju s pitno in odpadno vodo nanašajo tudi na finančno podporo upravljanja z vodami. Avstrija ima tudi na tem področju dolgo tradicijo, saj je državno finančno podporo država uvedla že v prvi polovici 19. stoletja, in sicer za vse vrste ukrepov in aktivnosti v sektorju ravnanja z vodo (kmetijska uporaba, zaščita pred poplavami, oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadnimi vodami ipd.). Leta 1958 je Avstrija s spremembo zakona ustanovila nacionalni sklad za upravljanje z vodami pod okriljem avstrijskega ministrstva za trgovino, ki je odgovorno za distribucijo nacionalnih nepovratnih sredstev in ugodnih posojil. Zakon je uredil sestavo komisije, ki se ukvarja s prijavi v sklad, splošnim finančnim upravljanjem sklada in virov financiranja sklada. Čeprav je sklad leta 1993 nehal obravnavati prošnje za financiranje, danes še vedno deluje, in sicer z glavnim ciljem financiranja investicij, odobrenih pred 1993 (OECD, 2009). Izvrševanje avstrijskega Zakona o vodah se realizira na treh strukturnih stopnjah, in sicer prvo stopnjo predstavlja Ministrstvo za kmetijstvo, gospodarstvo, okolje in upravljanje z vodami, drugo stopnjo deležni organi in območni organi tretjo stopnjo. Izvajanje Zakona o vodah je pod nadzorom zvezne uprave, kar pomeni, da poleg zveznega ministrstva v zveznem upravljanju sodelujejo in odgovornosti prevzemajo tudi deležne, guvernerske in okrajne uprave kot ključni funkcionalni organi zvezne ureditve. Dejanska delitev odgovornosti za izdajanje in dodeljevanje dovoljenj za oskrbo s pitno vodo in ravnanje z odpadno vodo, pa tudi za vodne javne službe in vodno infrastrukturo natančno ureja zakon. Glede na presojo okoljskih vplivov ostajajo pri tem pravne pristojnosti v domeni zvezne države in devetih dežel. Zakon ureja tudi razdelitev odgovornosti za izvedbo regionalnih programov, odloke pa sprejemata guverner ali minister za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in ravnanje z vodami (OECD, 2009).

2.2.1 DELEŽNIKI NA TRGU OSKRBE S PITNO VODO V AVSTRIJI

V vseh avstrijskih zveznih deželah oskrbo s pitno vodo in ravnanje z odpadnimi vodami zagotavljajo javne službe, tj. bodisi občine oz. združenja občin bodisi javna podjetja ter deloma podjetja v javni lasti. Tradicionalno igrajo pomembno vlogo v nekaterih delih države tudi zadruga, in sicer zlasti na podeželskih območjih in zlasti pri oskrbi s pitno vodo. Skozi čas njihovo število narašča, število zasebnih podjetij, ki prebivalstvo oskrbujejo s pitno vodo in ravnaajo z odpadno vodo, pa je zanemarljivo. Lastništvo nad avstrijskim sektorjem oskrbe s pitno vodo predstavljamo v Tabeli 1.

Tabela 1: Lastništvo premoženja v avstrijskem sektorju oskrbe s pitno vodo v letu 2007

	Število dobaviteljev vode	Delež oskrbovanega prebivalstva
Deželna javna podjetja	2	6 %
Združenja občin v javni lasti	125	21 %
Občine v javni lasti	1.900	59 %
Zadruga v zasebni lasti	3.300	4 %
Zasebni vodnjaki	250.000	10 %

Vir: OECD (2009)

Avstrijski organi se skladno z zakonom odločajo, ali prebivalstvo s pitno vodo oskrbujejo sami ali pa za to pooblastijo zunanje izvajalce. Kljub že dolgotrajnim razpravam glede tega je večina storitev še vedno v domeni javnega sektorja. Zasebna podjetja igrajo večinoma zgolj vlogo manjših deležnikov. Javna oskrba z vodo je v Avstriji razmeroma razdrobljena, saj obstajajo različne organizacijske oblike z relativno velikim številom medobčinskih sodelovanj. Porast števila medobčinskega sodelovanja v vodnem sektorju spodbuja tudi država sama, medobčinsko sodelovanje pa ureja Zakon o vodi. V dveh avstrijskih zveznih deželah najdemo tudi specifično organizacijsko obliko oskrbe z vodo, in sicer sta to zvezna državna lastnika podjetij za oskrbo z vodo, ki s pitno vodo oskrbujeta več kot 200 občin. Poleg tega obstaja tudi okoli 125 medobčinskih združenj za oskrbo z vodo z najmanj tremi vključenimi občinami. Skladno z Zakonom o vodi imajo ta medobčinska združenja iste pravice in dolžnosti kot občine same, hkrati pa zakon ureja njihovo ustanavljanje, statute in članstvo (OECD, 2009).

2.2.2 DOLOČANJE CEN OSKRBE Z VODO V AVSTRIJI

Avstrijski zvezni regulativni okvir določanja cen oskrbe z vodo temelji na dveh državnih zakonih, in sicer na Ustavnem finančnem zakonu (Finanzverfassungsgesetz) ter na Zakonu o delitvi prihodkov (Finanzausgleichsgesetz). Zakon občinam dovoljuje določanje cen vode na osnovi njihove lastne diskrecije, čeprav je zakonodajalec določil maksimalne zneske obračunov. Občinam je tako dovoljeno, da z določanjem cen pokrijejo vse investicije in operativne stroške občinskih komunalnih objektov, ki so namenjeni za javno uporabo.

Vendar pa skupni letni znesek plačila uporabnikov ne sme presegati zneska, ki ustreza dvakratnim letnim zahtevam za vzdrževanje in obratovanje infrastrukture za oskrbovanje s pitno vodo, vključno s stroški obresti in povračilom stroškov kapitala. Pri tem Avstrija nima formalne regulacije, s katero bi nadzorovala cene vode (OECD, 2009).

3 PRISTOJNOSTI IN OBVEZNOSTI JAVNIH PODJETIJ PRI OSKRBI S PITNO VODO V SLOVENIJI

Oskrbo s pitno vodo v Sloveniji zagotavljajo gospodarske javne službe, katerih delovanje določa Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93). Zagotavljanje opravljanja gospodarskih službe se lahko zagotovi v petih različnih oblikah (Mauko in Brezovnik, 2015), in to z:

- režijskim obratom,
- javnim gospodarskim zavodom,
- javnim podjetjem,
- podelitvijo koncesije in
- vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb iz zasebnega prava.

V diplomskem delu se osredotočamo na javna podjetja za oskrbo s pitno vodo, ki v Sloveniji izvajajo večino oskrbe s pitno vodo (Zadnik, 2013).

3.1 JAVNA PODJETJA ZA OSKRBO S PITNO VODO

Javno podjetje zagotavlja materialne javne dobrine, ki naj bi bile na voljo vsem uporabnikom in so namenjene zadovoljevanju splošnih potreb. Skladno z zakonom je pri zagotavljanju javnih dobrin pridobivanje dobička podrejeno zadovoljevanju javnih potreb (2. člen UGJS, Uradni list RS, št. 32/93). Javna podjetja tako dobiček podrejajo zadovoljevanju potreb uporabnikov po pitni vodi. Skladno z zakonom tudi zagotavljajo pitno vodo pod enakimi pogoji vsem uporabnikom (2. člen UGJS, Uradni list RS, št. 32/93).

Javno podjetje ustanovita Vlada RS ali lokalna skupnost v primeru, ko gre za dejavnost večjega obsega in jo je možno opravljati profitno, podjetje pa ostane v lasti države ali lokalne skupnosti. Ustanovitelji so lahko tudi osebe zasebnega prava, če to ne nasprotuje javnemu interesu (ZGD-1. Uradni list RS, št. 65/09).

Ustanovitelj javnega podjetja določa pogoje za opravljanje dejavnosti podjetja in določa ceno ter tarifo za storitve, ki jih javno podjetje opravlja, prav tako pa sprejema poslovno poročilo, obračune in zaključni račun javnega podjetja. Ustanovitelj mora sprejemati tudi program za obvladovanje kakovosti poslovanja (ZGD-1. Uradni list RS, št. 65/09).

Javno podjetje se lahko organizira v eni od oblik kapitalskih družb, torej kot delniška družba ali družba z omejeno odgovornostjo, nato pa deluje skladno z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09), če ZGJS (Uradni list RS, št. 32/93) ne določi drugače. Skladno z ZGD-1 (Uradni list RS, št. 65/09) javno podjetje vodi tudi računovodstvo. Poslovanje in delo javnega podjetja vodi direktor, ki ga imenuje in razrešuje ustanovitelj.

Način opravljanja storitev javnega podjetja predpišeta Vlada RS z uredbo ali lokalna skupnost z odlokom tako, da morata zagotoviti izvajanje storitev v okviru funkcionalno in prostorsko zaokroženih oskrbovalnih sistemov. Določi ste tudi organizacijska in prostorska zasnova opravljanja po vrstah in številu izvajalcev (ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09).

Prihodki javnega podjetja, ki izvirajo iz opravljanja gospodarske javne službe, se določijo z aktom o ustanovitvi javnega podjetja, s koncesijskim aktom ali s pogodbo o vlaganju javnega kapitala (ZGD-1. Uradni list RS, št. 65/09).

Javna podjetja se financirajo s ceno javnih dobrin, iz proračunskih sredstev in iz drugih virov, določenih z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti. Za uporabo javne dobrine pitne vode plačujejo uporabniki ceno proizvoda ali storitve v obliki tarife in takse. Oblikovanje in določanje cen je zakonsko določeno, lahko pa se določijo diferencirano po kategoriji uporabnikov in količini porabljenih ali nujenih javnih dobrin ter rednosti njihove uporabe. Cene oskrbe s pitno vodo se lahko tudi subvencionirajo, in sicer višino in vir subvencioniranja določi občina z aktom (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93).

Javna podjetja na področju oskrbe s pitno vodo so pri Gospodarski zbornici Slovenije organizirana v Sekcijo za oskrbo s pitno vodo, ki deluje v okviru Zbornice komunalnega gospodarstva na GZS. V sekcijo se lahko vključijo vsa podjetja, ki izvajajo gospodarsko javno službo varstva okolja na področju oskrbe s pitno vodo.

Na javno dostopnem seznamu Sekcije za oskrbo s pitno vodo, ki deluje v okviru Zbornice komunalnega gospodarstva na GZS, so bila junija 2016 naslednja javna podjetja za oskrbo s pitno vodo (GZS, 2016):

- Kostak, d. d.,
- KSP Litija, d. o. o.,
- Hydrovod, d. o. o.,
- Mariborski vodovod, d. d.,
- Kraški vodovod Sežana, d. o. o.,
- Komunala Radovljica, d. o. o.,
- Rižanski vodovod Koper, d. o. o.,
- Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica, d. d.,
- Vodovod – kanalizacija, d. o. o.,
- Komunalno podjetje Velenje, d. o. o.,
- Komunala Radgona, d. o. o.,
- Prodnik, d. o. o.,
- Javno podjetje Vodovod – Kanalizacija Ljubljana, d. o. o.,
- Komunalno podjetje Ptuj, d. d.,
- Javno komunalno podjetje Grosuplje, d. o. o.,
- Komunala Novo mesto, d. o. o.,
- Vodovod sistema B, d. o. o.,
- Komunala Brežice, d. o. o.

4 ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ V SLOVENIJI

V raziskovalnem delu naloge analiziramo poslovanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo, tako da raziskujemo poslovanje treh izbranih slovenskih javnih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo ter statistične podatke o porabi in ceni vode v Sloveniji, različnih regijah in tudi v tujini. Namen raziskovalnega dela je ugotoviti razmerje med porabo pitne vode in ceno pitne vode. Razmerje raziskujemo na osnovi različnih dostopnih podatkov, saj nobena izmed obstoječih baz podatkov (tako tistih v lasti podjetij za oskrbo vode kot tistih v lastni nacionalnih in mednarodnih organizacij, npr. SURS in Eurostat) ne zajema enotnih podatkov o ceni in porabi.

Opozoriti je treba zlasti na različne metode spremljanja, saj nacionalne in mednarodne organizacije spremljajo količino načrpane in dobavljene vode, pogosto po porečjih, medtem ko podjetja za oskrbo s pitno vodo navajajo podatke o visokih vodnih izgubah. Načrpana in dobavljena voda tako ni nujno zgolj odraz dejanske porabe, čeprav se pogosto tako obravnava.

Tudi podatki o ceni vode niso enoznačni, saj različni viri navajajo različne cenovne podatke. Cena vode je namreč sestavljena iz različnih komponent, kot so vodarina, omrežnina, davek itd.

Raziskovalni del temelji na kvantitativni metodologiji, saj zbiramo statistične podatke o poslovanju podjetij za oskrbo s pitno vodo, o cenah pitne vode ter o načrpani, dobavljeni in porabljeni pitni vodi. S podatki o poslovanju podjetij sklepamo na poslovanje dejavnosti, pri čemer zbiramo podatke o prihodkih od prodaje in poslovnem izidu podjetja VO-KA, Mariborskega vodovoda in Rižanskega vodovoda. Podatke vseh treh podjetij združujemo in ugotavljamo trend dejavnosti v obdobju med letoma 2004 in 2015. Sklepanje iz poslovanja podjetij na dejavnost oskrbe s pitno vodo je pri tem omejeno, saj se podjetja ukvarjajo tudi z drugimi dejavnostmi (glej poglavje 4).

V statistiko porabe in cene pitne vode zajemamo podatke SURS-a o načrpani in dobavljeni vodi po vodnih virih, podatke Eurostata o načrpani vodi na prebivalca, podatke SURS-a o povprečni rabi po slovenskih regijah, podatke SURS-a o povprečni letni ceni vode in indeksu cene pitne vode, podatke o ceni vode pa iz cenikov podjetij za oskrbo s pitno vodo ter iz medijskih poročil o ceni pitne vode v Avstriji in na Hrvaškem. Na osnovi primerjave pridobljenih podatkov preverjamo zastavljene hipoteze.

4.1 PREDSTAVITEV IZBRANIH PODJETIJ

V raziskovalnem delu analiziramo poslovanje treh javnih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo, in sicer:

- Javno podjetje Vodovod–Kanalizacija, d. o. o. (v nadaljevanju VO-KA)
- Mariborski vodovod, javno podjetje, d. d. (v nadaljevanju Mariborski vodovod) ter
- Rižanski vodovod Koper, d. o. o. (v nadaljevanju Rižanski vodovod).

V nadaljevanju predstavljamo podjetja s pomočjo pridobljenih javno dostopnih podatkov, kot so zadnji osnovni podatki o poslovanju, podatki o omrežjih, prodani vodi, dejavnosti ipd. Namen poglavja je tako predstavitev obravnavanih podjetij kot tudi predstavitev dejavnosti oskrbe s pitno vodo. Pri opisih posameznih podjetij zato navajamo tudi podatke, ki niso dosegljivi za vsa tri podjetja

in niso namenjeni primerjavi podjetij, temveč orisu področja in dejavnosti same.

4.1.1 PODJETJE VO-KA

V Mestni občini Ljubljana za oskrbo s pitno vodo skrbi javno podjetje VO-KA. Osrednji vodovodni sistem sega izven področja Mestne občine Ljubljana na področje Občin Brezovica, Dobrova – Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani in Škofljica (Slika 1). Podjetje poleg tega upravlja tudi lokalne vodovodne sisteme v Prežganju, Malem Vrhu pri Prežganju, Lipoglavu in Šmarni Gori. V občini Brezovica podjetje upravlja lokalni vodovodni sistem Rakitna, v občini Škofljica pa lokalni vodovodni sistem Pijava Gorica. Podjetje s pitno vodo oskrbuje okoli 323 tisoč prebivalcev ter različne gospodarske in družbene dejavnosti v občinah osrednje slovenske regije (Letno poročilo 2015, 2016).

Javno podjetje VO-KA je družba z omejeno odgovornostjo in je bilo v tej pravni obliki ustanovljeno v letu 1994. Glavno poslanstvo družbe je oskrba porabnikov s pitno vodo in odvajanje ter čiščenje komunalne, padavinske in industrijske odpadne vode. Podjetje zagotavlja storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe z vodo v Mestni občini Ljubljana ter sosednjih občin Brezovica, Dobrova–Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani in Škofljica (Letno poročilo 2015, 2016).

V Tabeli 2 prikazujemo podatke o poslovanju podjetja VO-KA med letoma 2004 in 2015.

Tabela 2: Podatki o poslovanju podjetja VO-KA v obdobju 2004–2015

	Prihodki od prodaje	Verižni indeks rasti	Poslovni izid	Verižni indeks rasti
2004	21.380.145	/	-4.549.190	/
2005	22.908.688	1,071	0,00	1,00
2006	25.618.916	1,118	-1.602.287	-1,509
2007	34.142.647	1,333	2.417.748	0,943
2008	36.892.077	1,081	2.280.569	0,677
2009	38.028.936	1,031	1.542.950	3,407
2010	43.129.903	1,134	5.257.373	0,396
2011	41.478.811	0,962	2.082.126	0,990
2012	40.292.795	0,971	2.062.011	0,213
2013	39.611.845	0,983	438.606	1,424
2014	41.553.132	1,049	624.478	0,503
2015	40.277.220	0,969	313.810	-1,509
Povprečje	35.442.926	1,064	905.683	0,594
St. odklon	7.740.014		2.407.459	

Vir: TS media.si (2016)

4.1.2 PODJETJE MARIBORSKI VODOVOD

Podjetje Mariborski vodovod je bilo ustanovljeno leta 1991 s strani Mestne občine Maribor ter je dedič podjetja, ki je gradilo in širilo vodovodno omrežje od leta 1901. Danes Mariborski vodovod s pitno vodo poleg Mestne občine Maribor oskrbuje še Ruše, Selnico ob Dravi, Šentilj, Pesnico, Lenart,

Sv. Ano, Benedikt, Duplek, Hoče–Slivnico, Miklavž, Kungoto in del Gornje Radgone ter Cerkevnik, od leta 2006 naprej tudi Sveti Jurij in Sveto Trojico v Slovenskih goricah (Mariborski vodovod, 2016a).

Osnovne dejavnosti podjetja so oskrba z vodo, zaščita vodnih virov, ozaveščanje uporabnikov, vzdrževanje priključkov in vodovodnega omrežja, nadzor nad kvaliteto vode in trajnostni razvoj vodooskrbe. Dopolnilne dejavnosti pa zajemajo projekte, sončno elektrarno, investicijsko dejavnost, počitniško dejavnost, nove priključke in kontrolo tesnosti cevovodov (Mariborski vodovod, 2015).

V Tabeli 3 prikazujemo podatke o poslovanju podjetja Mariborski vodovod med l. 2004 in 2015.

Tabela 3: Podatki o poslovanju Mariborskega vodovoda v obdobju 2004–2015

	Prihodki od prodaje	Verižni indeks rasti	Poslovni izid	Verižni indeks rasti
2004	11.483.897		349.065	
2005	12.124.825	1,056	167.635	0,480
2006	12.692.697	1,047	224.737	1,341
2007	12.872.372	1,014	121.986	0,543
2008	13.143.065	1,021	92.771	0,761
2009	10.853.136	0,826	9.405	0,101
2010	12.691.056	1,169	19.367	2,059
2011	12.685.325	1,000	6.509	0,336
2012	13.073.726	1,031	42.301	6,499
2013	14.420.034	1,103	53.907	1,274
2014	18.969.803	1,316	122.588	2,274
2015	14.948.101	0,788	15.424	0,126
Povprečje	13.329.836	0,953	102.141	1,316
St. odklon	2.092.177		104.104	

Vir: TS media.si (2016)

4.1.3 PODJETJE RIŽANSKI VODOVOD

Podjetje Rižanski vodovod je bilo ustanovljeno leta 1975 s strani treh ustanoviteljev, in sicer Mestne občine Koper, Občine Piran in Občine Izola.

Podjetje danes upravlja z vodovodnim sistemom, ki oskrbuje območje Mestne občine Koper, Občine Izola in Občine Piran. Letno ima okoli 87.000 stalnih porabnikov in v turistični sezoni več kot 120.000. Vodovodno omrežje zajema več kot 988 kilometrov cevovodov (Rižanski vodovod, 2015).

V Tabeli 4 prikazujemo podatke o poslovanju podjetja Rižanski vodovod med letoma 2004 in 2015.

Tabela 4: Podatki o poslovanju Rižanskega vodovoda v obdobju 2004–2015

	Prihodki od prodaje	Verižni indeks rasti	Poslovni izid	Verižni indeks rasti
2004	9.411.463		201.573	
2005	9.746.612	1,036	301.010	1,493
2006	11.535.436	1,184	450.536	1,497
2007	11.336.865	0,983	117.463	0,261
2008	10.381.507	0,916	191.390	1,629
2009	10208648	0,983	104.382	0,000
2010	10.035.789	0,983	17.373	0,166
2011	10.304.746	1,027	3.831	0,221
2012	9.816.578	0,953	-378.218	-98,726
2013	9.637.614	0,982	4.132	-0,011
2014	9.641.818	1,000	6.746	1,633
2015	9.561.482	0,992	3.726	0,552
Povprečje	10.134.880	0,920	202.623	30,015

Vir: TS media.si (2016)

4.2 PRIMERJAVA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ ZA PRESKRBO S PITNO VODO

Poslovanje podjetij za preskrbo s pitno vodo primerjamo na osnovi podatkov o prihodkih od prodaje in poslovnim izidom v obdobju med letoma 2004 in 2015.

4.2.1 PRIHODKI OD PRODAJE IZBRANIH PODJETIJ

Izbrana podjetja za preskrbo prebivalstva s pitno vodo so med letoma 2004 in 2015 v povprečju skupaj ustvarila 58.907.642 evrov prihodkov od prodaje na leto. Največji delež prihodkov ustvari VO-KA s povprečjem 35.442.926 evrov prihodkov od prodaje letno, najmanj pa Rižanski vodovod z 10.134.880 evri prihodkov od prodaje letno (Tabela 1). Delež skupnih prihodkov od prodaje, ki ga ustvari VO-KA, tako v povprečju znaša 60 %, Mariborski vodovod k skupnim prihodkom od prodaje prispeva 23 % in Rižanski vodovod 17 % (Slika 2).

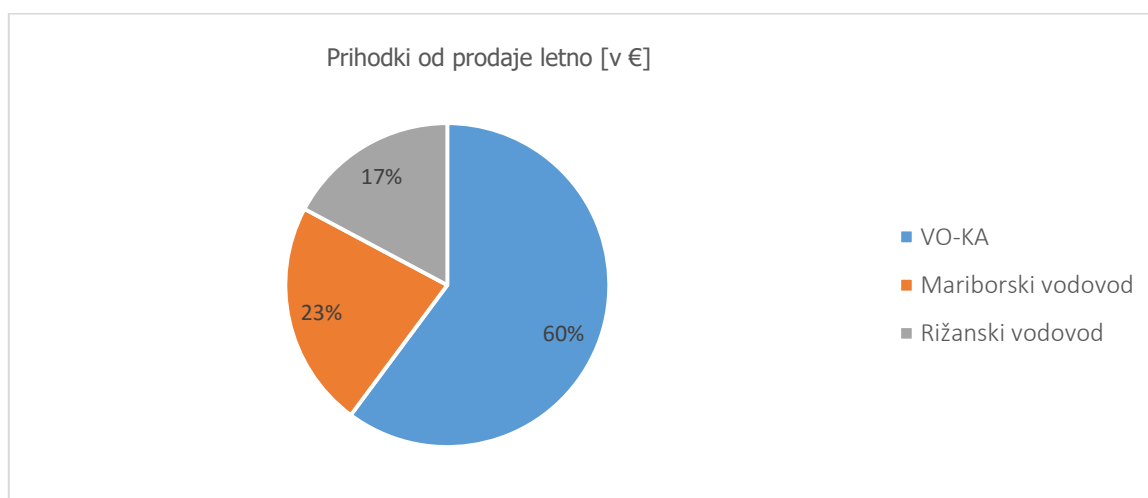
Tabela 5: Prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

	VO-KA	Mariborski vodovod	Rižanski vodovod	Skupaj
2004	21.380.145	11.483.897	9.411.463	42.275.505
2005	22.908.688	12.124.825	9.746.612	44.780.125
2006	25.618.916	12.692.697	11.535.436	49.847.049
2007	34.142.647	12.872.372	11.336.865	58.351.884
2008	36.892.077	13.143.065	10.381.507	60.416.649
2009	38.028.936	10.853.136	10208648	59.090.720
2010	43.129.903	12.691.056	10.035.789	65.856.748
2011	41.478.811	12.685.325	10.304.746	64.468.882

2012	40.292.795	13.073.726	9.816.578	63.183.099
2013	39.611.845	14.420.034	9.637.614	63.669.493
2014	41.553.132	18.969.803	9.641.818	70.164.753
2015	40.277.220	14.948.101	9.561.482	64.786.803
Povprečje	35.442.926	13.329.836	10.134.880	58.907.642

Vir: TS media in lastni izračun (2016)

Slika 1: Delež prihodkov od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

Vir: TS media in lastni izračun (2016)

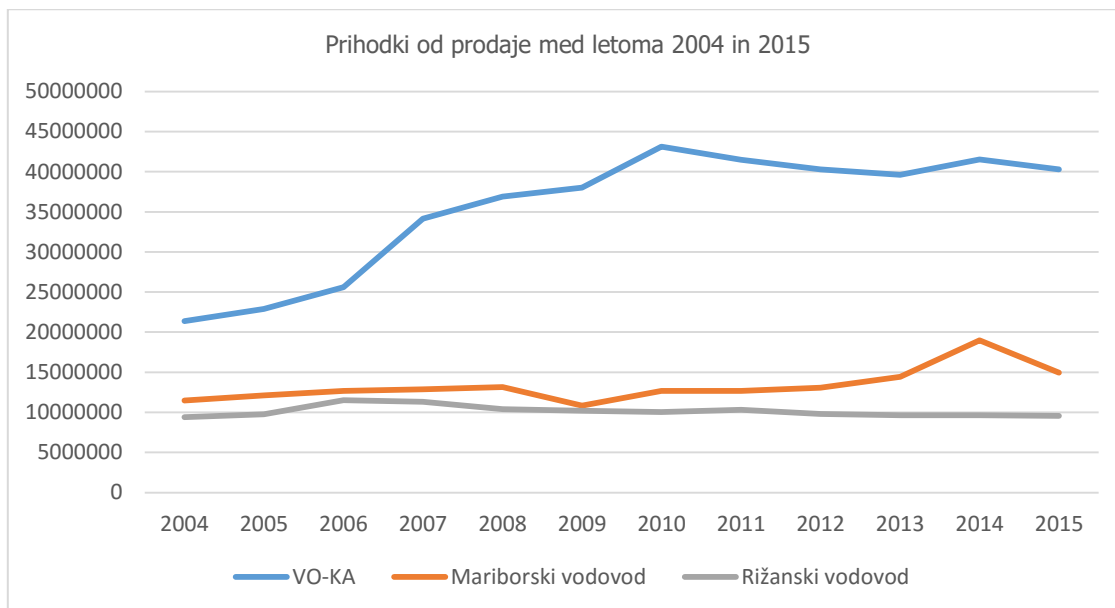
Gibanje prihodkov od prodaje skozi leta kaže, da prihodki od prodaje najbolj naraščajo v podjetju VO-KA, od leta 2009 tudi v podjetju Mariborski vodovod, prihodki Rižanskega vodovoda pa v povprečju padajo (Slika 3).

Podjetje VO-KA je tako leta 2004 ustvarilo 21.380.145 evrov prihodkov od prodaje, leta 2010 pa 43.129.903 evrov prihodkov od prodaje, kar predstavlja dvakratno povečanje prihodkov od prodaje. Prihodki Mariborskega vodovoda so med letoma 2004 in 2008 stagnerali okoli povprečja 12.463.371 evrov letno, nato pa leta 2009 upadli na 10.853.136 evrov, od takrat naprej pa naraščali do leta 2014, ko je podjetje doseglo 18.969.803 evrov prihodkov od prodaje. Leta 2015 so prihodki podjetja od prodaje znova upadli na 14.948.101.

Rižanski vodovod je največ prihodkov od prodaje ustvaril leta 2006 z 11.535.436 evri, od takrat pa prihodki od prodaje padajo in leta 2015 znašajo le še 9.561.482 evrov (Slika 3 in Tabela 1).

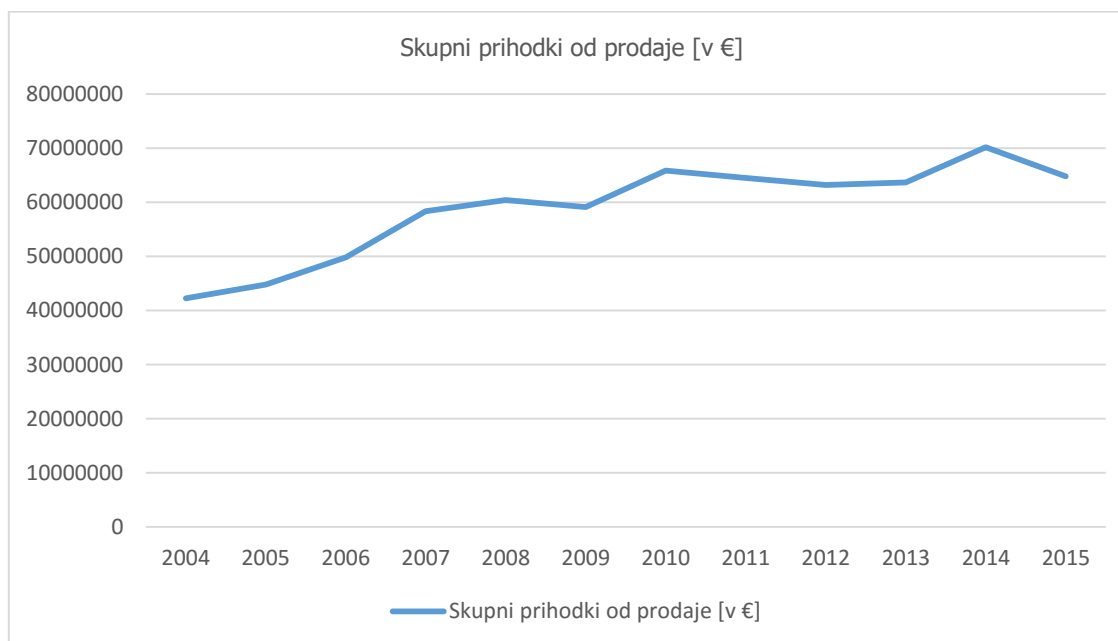
Slika 2: Prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

Vir: TS media (2016)

Skupni prihodki od prodaje podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo med letoma 2004 in 2015 naraščajo, in sicer v povprečju za 2.046.482 evrov letno, kar predstavlja okoli 5-odstotno letno rast (Slika 4).

Slika 3: Skupni prihodki od prodaje izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

Vir: TS media in lastni izračun (2016)

4.2.2 POSLOVNI IZIDI IZBRANIH PODJETIJ

Izbrana tri podjetja za preskrbo prebivalstva s pitno vodo so med letoma 2004 in 2015 v povprečju skupaj ustvarila čisti dobiček 1.093.153 evrov na leto.

Največji dobiček je v povprečju ustvarilo podjetje VO-KA s povprečno 905.683 evrov dobička na leto, najmanj pa Rižanski vodovod s povprečno 85.359 evrov dobička na leto (Tabela 2).

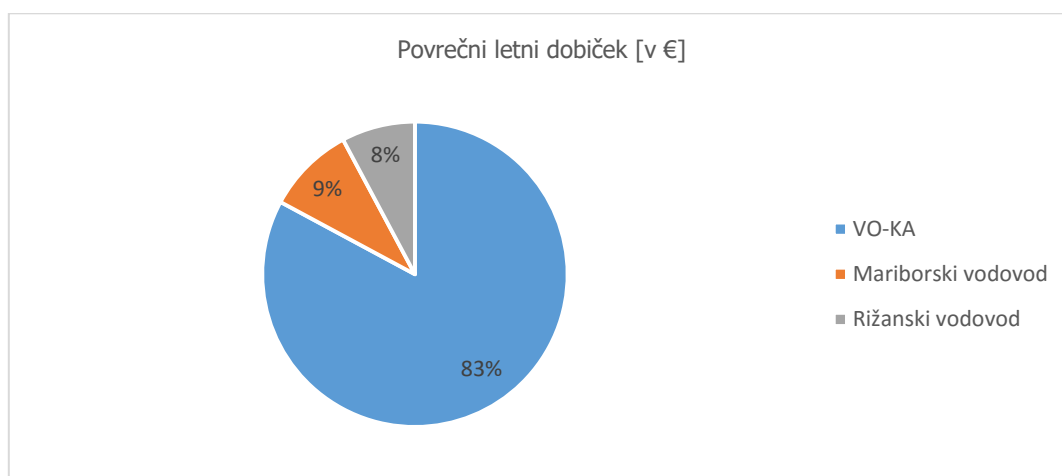
Delež skupnega dobička, ki ga ustvari VO-KA, tako v povprečju znaša 83 %, Mariborski vodovod k skupnemu dobičku prispeva 9 % in Rižanski vodovod 8 % (Slika 3).

Tabela 6: Poslovni izid izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

	VO-KA	Mariborski vodovod	Rižanski vodovod	Skupaj
2004	-4.549.190	349.065	201.573	-3.998.552
2005	0,00	167.635	301.010	468.645
2006	-1.602.287	224.737	450.536	-927.014
2007	2.417.748	121.986	117.463	2.657.197
2008	2.280.569	92.771	191.390	2.564.730
2009	1.542.950	9.405	104.382	1.656.736,5
2010	5.257.373	19.367	17.373	5.294.113
2011	2.082.126	6.509	3.831	2.092.466
2012	2.062.011	42.301	-378.218	1.726.094
2013	438.606	53.907	4.132	496.645
2014	624.478	122.588	6.746	753.812
2015	313.810	15.424	3.726	332.960
Povprečje	905.683	102.141	85.329	1.093.153

Vir: TS media.si (2016)

Slika 4: Deleži letnega dobička izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

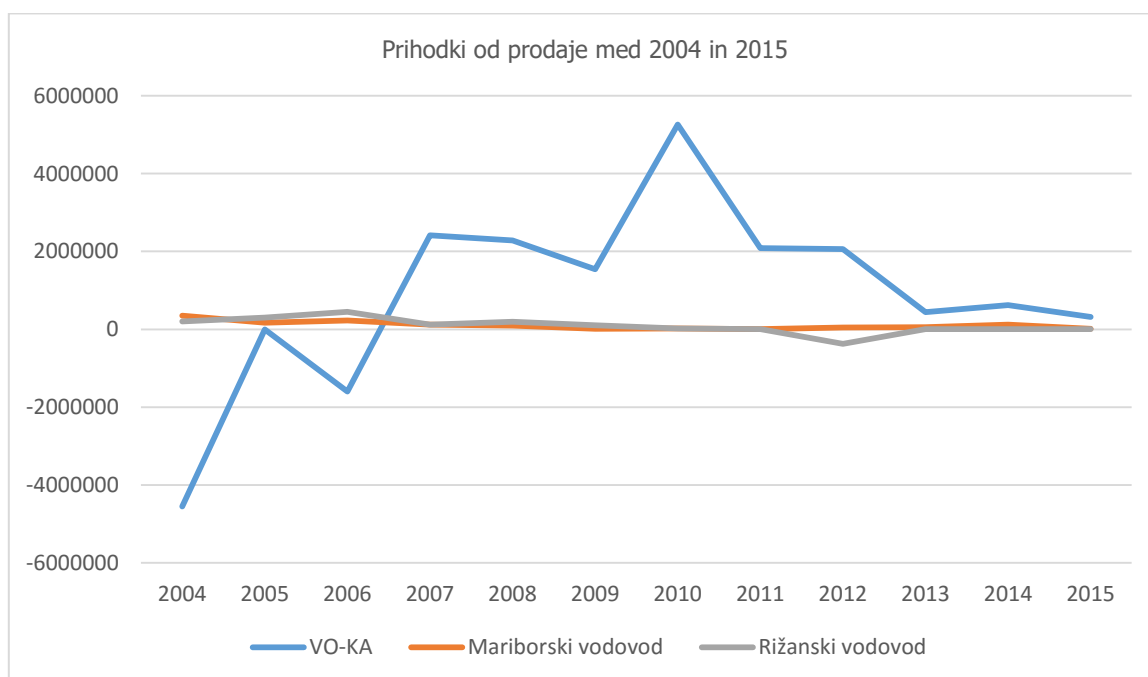

Vir: TS media.si (2016)

Pregled gibanja dobička podjetij skozi leta kaže, da največja nihanja v poslovnem izidu beleži podjetje VO-KA, ki je leta 2004 ustvarilo 4.549.190 evrov izgube in nekoliko nižjo izgubo tudi leta 2006 z 1.602.287 evri, nato pa leta 2010 5.257.373 evrov dobička. Med l. 2010 in 2015 je dobiček upadal in leta 2015 znašal le še 313.810 evrov. Poslovni izid Mariborskega in Rižanskega vodovoda beleži bistveno manjša nihanja, in sicer Mariborski vodovod skozi vsa leta ohranja pozitiven izid (najnižji dobiček leta 2011 s 6.509 evri in najvišjega leta 2004 s 349.065 evri), Rižanski vodovod pa leta 2012 izkaže izgubo v višini -378.218 evrov, najvišji dobiček pa leta 2006 s 450.536 evri (Tabela 2 in Slika 8). Predvidevamo lahko, da na nihanje poslovanja podjetja VO-KA vplivajo še ostale dejavnosti, ki jih podjetje izvaja, saj poslovanje Mariborskega in Rižanskega vodovoda kaže, da poslovanje zgolj v oskrbi s pitno vodo ne niha.

Prihodki od prodaje najbolj naraščajo v podjetju VO-KA, od leta 2009 tudi v podjetju Mariborski vodovod, prihodki Rižanskega vodovoda pa v povprečju padajo (Slika 3). Podjetje VO-KA je tako leta 2004 ustvarilo 21.380.145 evrov prihodkov od prodaje, leta 2010 pa 43.129.903 evrov prihodkov od prodaje, kar predstavlja dvakratno povečanje prihodkov od prodaje. Prihodki Mariborskega vodovoda so med letoma 2004 in 2008 stagnirali okoli povprečja 12.463.371 evrov letno, nato pa leta 2009 upadli na 10.853.136 evrov, od takrat naprej pa naraščali do leta 2014, ko je podjetje doseglo 18.969.803 evrov prihodkov od prodaje. Leta 2015 so prihodki podjetja od prodaje znova upadli na 14.948.101 evrov. Rižanski vodovod je največ prihodkov od prodaje ustvaril leta 2006 z 11.535.436 evri, od takrat pa prihodki od prodaje padajo in leta 2015 znašajo le še 9.561.482 evrov (Slika 3 in Tabela 1). Ker se podjetje ukvarja zgolj z distribucijo pitne vode, lahko predpostavljamo, da poraba vode pada.

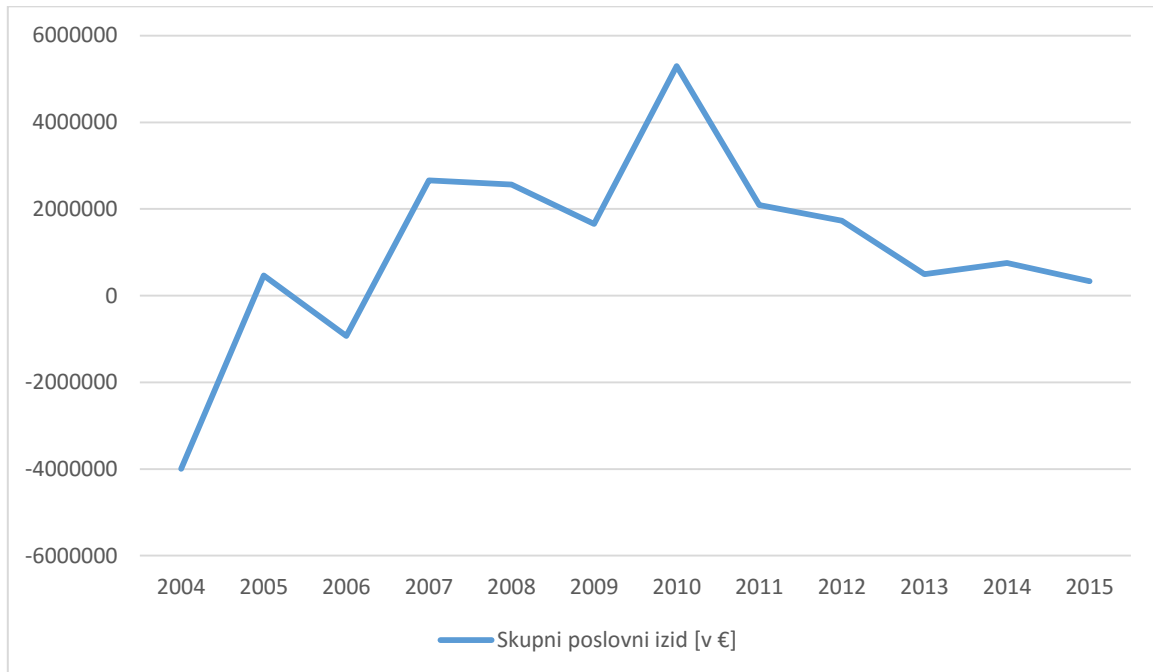
Slika 5: Poslovni izid izbranih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo v obdobju 2004–2015

Vir: TS media (2016)

Skupni poslovni izid izbranih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo od leta 2004 do 2010 v povprečju narašča, od leta 2010 do 2015 pa upada. Leta 2004 so namreč podjetja skupaj ustvarila 3.998.552 evrov izgube, leta 2010 pa 5.294.113 evrov dobička, ki do leta 2015 upade na 332.960 evrov dobička (Slika 7).

Slika 6: Skupni poslovni izid izbranih podjetij za preskrbo s pitno vodo v obdobju 2004–2015

Vir: TS media in lastni izračun (2016)

5 PORABA IN CENA PITNE VODE V SLOVENIJI IN AVSTRIJI

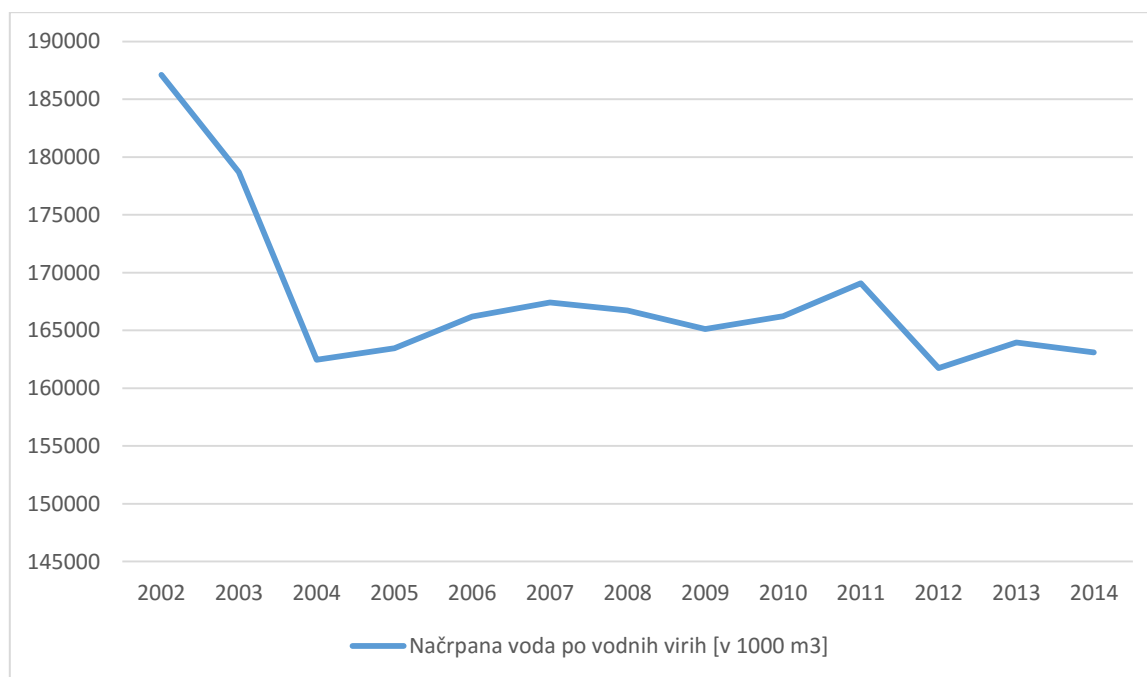
5.1 PORABA PITNE VODE

5.1.1 PORABA PITNE VODE V SLOVENIJI

Celotno vodovodno omrežje v Sloveniji obsega okoli 25.000 km, nanj pa je priključenih okoli 500.000 priključkov. Letno načrpamo okoli 80 m³ vode na prebivalca ter porabimo okoli 55 m³ na prebivalca, od tega okoli 40 m³ na prebivalca v gospodinjstve in 15 m³ v gospodarske namene (SURS, 2015).

Podatki o načrpani in dobavljeni pitni vodi med letoma 2002 in 2014 kažejo, da se količina načrpane in dobavljene pitne vode v Sloveniji zmanjšuje (Slika 2). Leta 2002 smo namreč načrpali 187 milijonov m³ pitne vode, leta 2004 pa za 14 % manj, tj. 162 milijonov m³. Najmanj m³ pitne vode smo načrpali in dobavili leta 2012, ko je ta količina znašala 161 milijonov m³, leta 2014 pa smo načrpali in dobavili 163 milijonov m³ (Tabela 1).

Slika 7: Načrpana in dobavljena pitna voda v Sloveniji [v 1000 m³] v obdobju 2002–2014

Vir: SURS (2016c)

Tabela 7: Načrpana in dobavljena pitna voda v Sloveniji [v 1000 m³] v obdobju 2002–2014

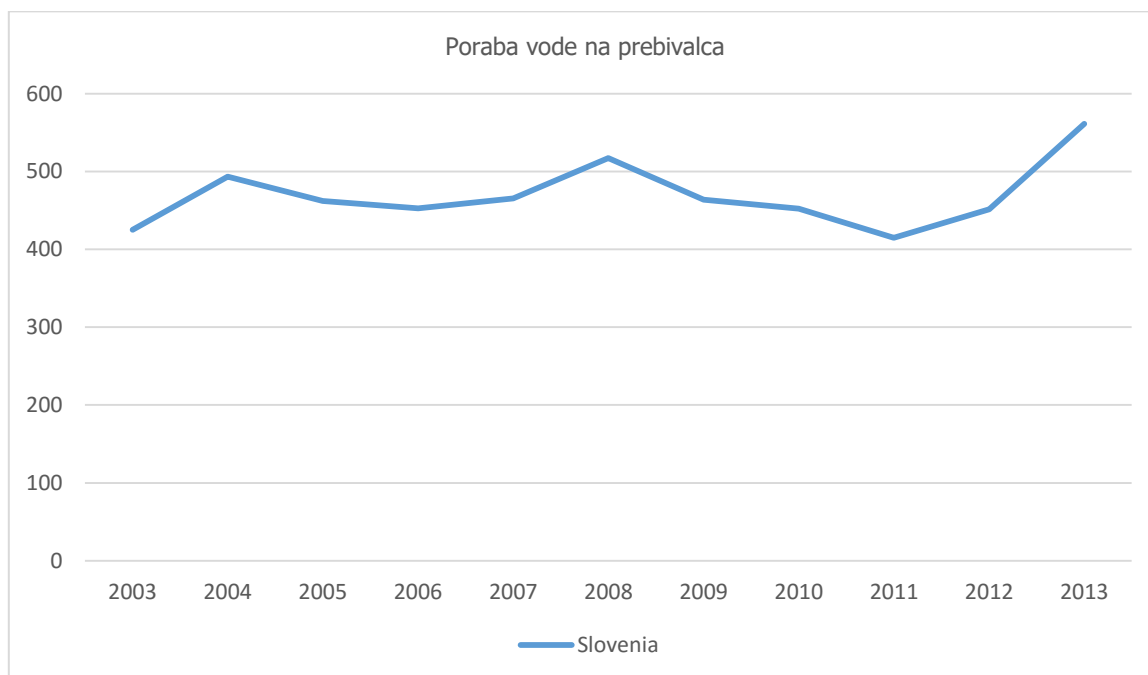
Leto	Načrpana in dobavljena pitna voda [v 1000 m ³]	Verižni indeks rasti
2002	187.109	
2003	178.691	0,96
2004	162.465	0,91
2005	163.460	1,01
2006	166.207	1,02
2007	167.411	1,01
2008	166.715	1,00
2009	165.132	0,99
2010	166.223	1,01
2011	169.084	1,02
2012	161.731	0,96
2013	163.971	1,01
2014	163.095	0,99

Vir: SURS (2016c)

Izračuni s podatki o načrpani in dobavljeni vodi kažejo, da smo v Sloveniji med letoma 2002 in 2014 v povprečju načrpali 168 milijonov m³ vode na leto. Veliko odstopanje načrpane in dobavljene vode se kaže v letu 2002 in 2003, zato je povprečje načrpane vode med letoma 2004 in 2014 kar za 17 % manjše in znaša 165 milijonov m³ načrpane in dobavljene vode letno. Količina načrpane in dobavljene pitne vode med letoma 2002 in 2014 upade za 24.014 m³, kar v povprečju predstavlja vsako leto 2001 m³ manj načrpane in dobavljene pitne vode ali okoli 1-odstotni padec količine.

Po podatkih Eurostata pa količina načrpane pitne vode na prebivalca v Sloveniji v povprečju narašča, in sicer je v opazovanem obdobju količina narasla za 136 m³, tj. s 425 m³ leta 2003 na 561 m³ leta 2013 (Tabela 4). Grafikon količine načrpane pitne vode kaže tri vrhove, in sicer leta 2004 s 494 m³ načrpane pitne vode, 2008 s 517 m³ načrpane pitne vode in leta 2013 s 561 m³ načrpane pitne vode (Slika 11).

Slika 8: Količina načrpane pitne vode v Sloveniji na prebivalca v obdobju 2003–2013

Vir: EUROSTAT (2016a)

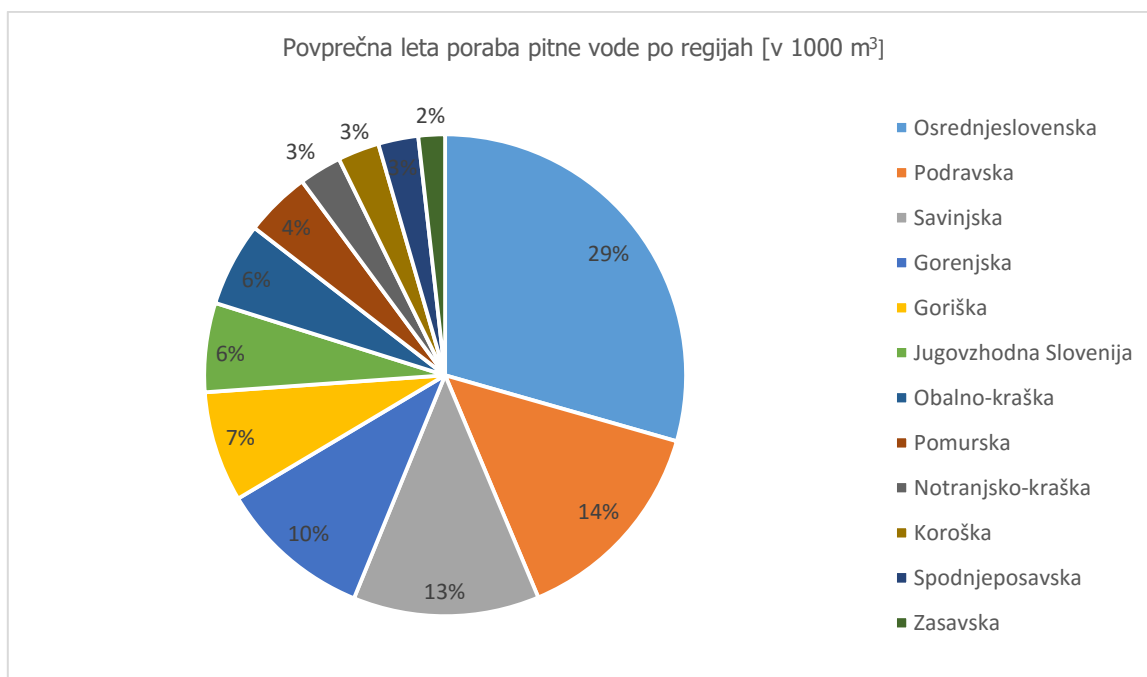
Tabela 8: Količina načrpane pitne vode v Sloveniji na prebivalca v obdobju 2003–2013

Leto	Načrpana voda na prebivalca [v m ³]	Verižni indeks rasti
2003	425,16	
2004	493,63	1,16
2005	462,36	0,94
2006	452,74	0,98
2007	465,29	1,03
2008	517,34	1,11
2009	463,84	0,90
2010	452,13	0,97
2011	414,74	0,92
2012	451,52	1,09
2013	561,29	1,24

Vir: EUROSTAT (2016a)

V Sloveniji letno v povprečju porabimo 167.792.000 m³ vode, od tega največ v osrednjeslovenski regiji, kjer znaša povprečna letna poraba 7.392 m³ ter najmanj v zasavski regiji, kjer znaša povprečna letna poraba 2992 m³ (SURs, 2015). Osrednjeslovenska regija s tem v povprečju porabi 29 % vse načrpane in dobavljene pitne vode v Sloveniji, Podravska 14 %, Obalno-kraška in Goriška pa skupaj 13 % vode (Slika 12). Po podatkih javnega podjetja VO-KA kažejo, da se v Ljubljani in okolici porabi 115–150 litrov pitne vode na dan na prebivalca, ob upoštevanju industrijske in druge rabe pa znaša poraba okrog 200 litrov (VO-KA, 2016).

Slika 9: Povprečna letna poraba pitne vode po slovenskih regijah

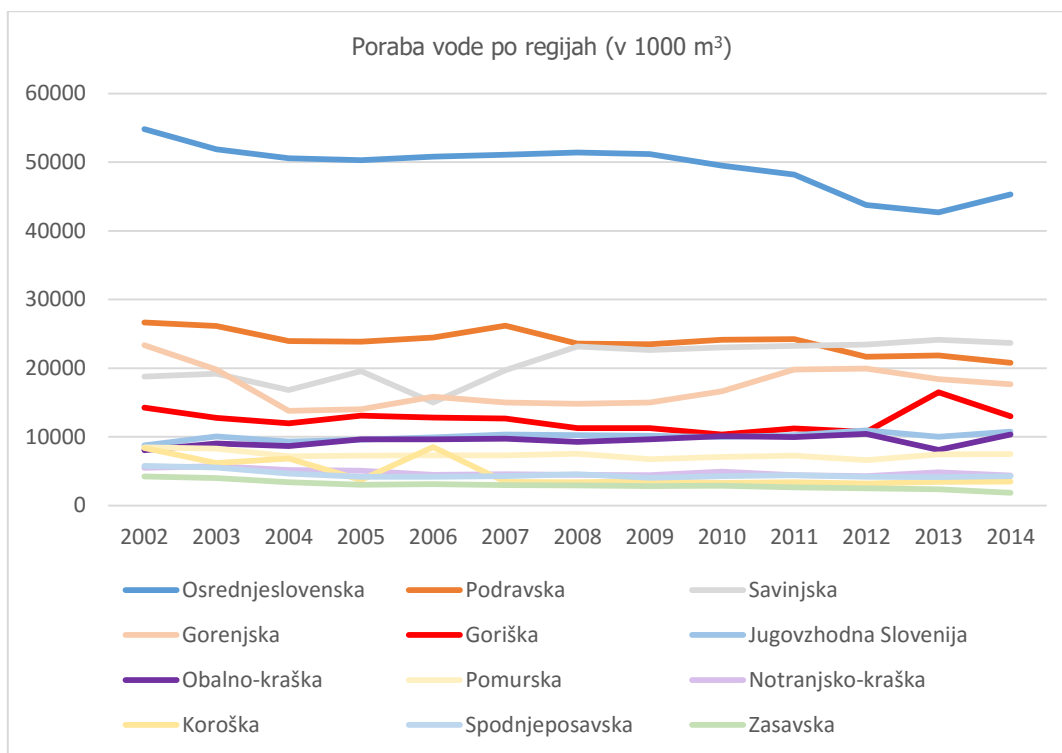

Vir: Statistični urad za statistiko RS (v nadaljevanju SURS) (2016)

Med letoma 2002 in 2014 poraba pitne vode v Osrednjeslovenski, Podravski in Goriški regiji upada, v Obalno-kraški pa narašča (Slika 11). Poraba vode v Osrednjeslovenski regiji znaša leta 2002 54.818.000 m³ in do leta 2014 upade za 17 % na 45.320.000 m³ ali v povprečju za 1,5-odstotka na leto. V Podravske regiji poraba pitne vode upade s 26.661.000 m³ leta 2002 na 20.805.000 m³ leta 2014, kar predstavlja 22 % ali v povprečju 1,8 odstotka letno. Upad porabe v Goriški regiji znaša 9 % ali 0,7 % letno, saj poraba s 14.249.000 m³ leta 2002 do leta 2014 upade na 12.006.000 m³. V Obalno-kraški regiji pa poraba v opazovanem obdobju naraste, in sicer z 8.039.000 leta 2002 na 10.329.000 leta 2014, kar predstavlja 28-odstotno povečanje porabe ali 2-odstotno povečanje porabe na letni ravni (Tabela 4).

Slika 10: Poraba vode po slovenskih regijah v obdobju 2002–2014 [v 1000 m³]

Vir: SURS (2016)

Tabela 9: Poraba pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014 [v 1000 m³]

	Osrednjeslovenska	Podravska	Goriška	Obalno-kraška
2002	54.818	26.661	14.249	8.039
2003	51.887	26.151	12.750	9.022
2004	50.585	23.971	11.999	8.675
2005	50.294	23.843	13.115	9.645
2006	50.828	24.481	12.821	9.664
2007	51.114	26.186	12.698	9.722
2008	51.433	23.592	11.262	9.282
2009	51.204	23.492	11.300	9.643
2010	49.496	24.136	10.327	10.099
2011	48.215	24.218	11.212	9.976
2012	43.775	21.679	10.714	10.443
2013	42.685	21.877	16.494	8.089
2014	45.320	20.805	12.996	10.329

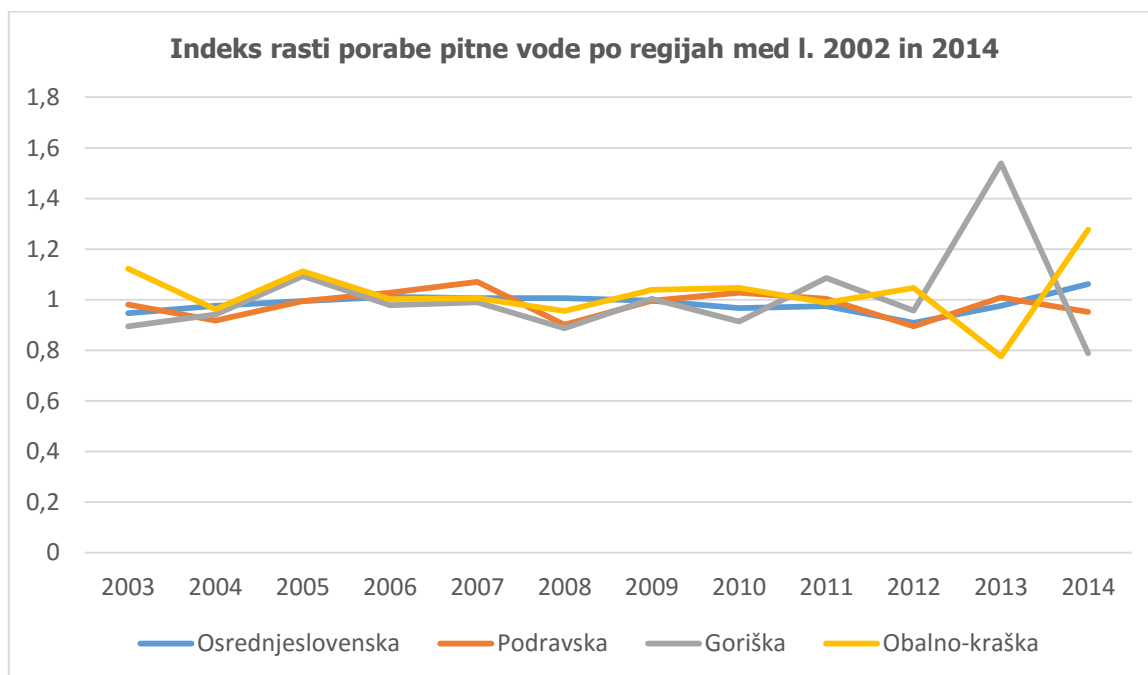
Vir: SURS (2016a)

Tabela 10: Indeks rasti porabe pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014

	Osrednjeslovenska	Podravska	Goriška	Obalno-kraška
2003	0,947	0,981	0,895	1,122
2004	0,975	0,917	0,941	0,962
2005	0,994	0,995	1,093	1,112
2006	1,011	1,027	0,978	1,002
2007	1,006	1,070	0,990	1,006
2008	1,006	0,901	0,887	0,955
2009	0,996	0,996	1,003	1,039
2010	0,967	1,027	0,914	1,047
2011	0,974	1,003	1,086	0,988
2012	0,908	0,895	0,956	1,047
2013	0,975	1,009	1,539	0,775
2014	1,062	0,951	0,788	1,277

Vir: SURS (2016a)

Slika 11: Indeks rasti porabe pitne vode po regijah v obdobju 2002–2014

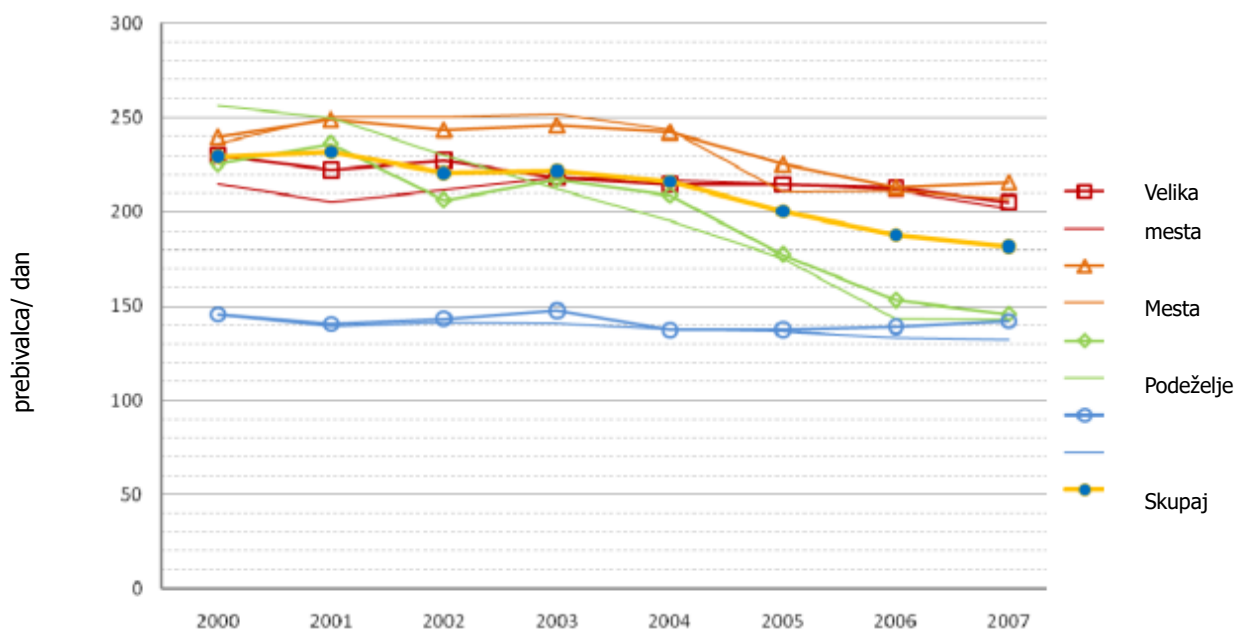

Vir: SURS (2016a)

5.1.2. PORABA PITNE VODE V AVSTRIJI

Letno je v Avstriji načrpanih okoli 2,6 milijarde m³ vode, kar predstavlja okoli 3 % razpoložljive vode v Avstriji. Največ vode pri tem porabijo prebivalci mest in nekoliko manj prebivalci večjih mest, najmanj pa prebivalci podeželja. Na podeželju poraba vode tudi najbolj upada, med letoma 2002 in 2007 pa je upadala tudi poraba vode v vseh območjih (OECD, 2009).

Slika 12: Poraba pitne vode v Avstriji v obdobju 2000–2007

Vir: Neunteufel, Richard in Perfler (2010)

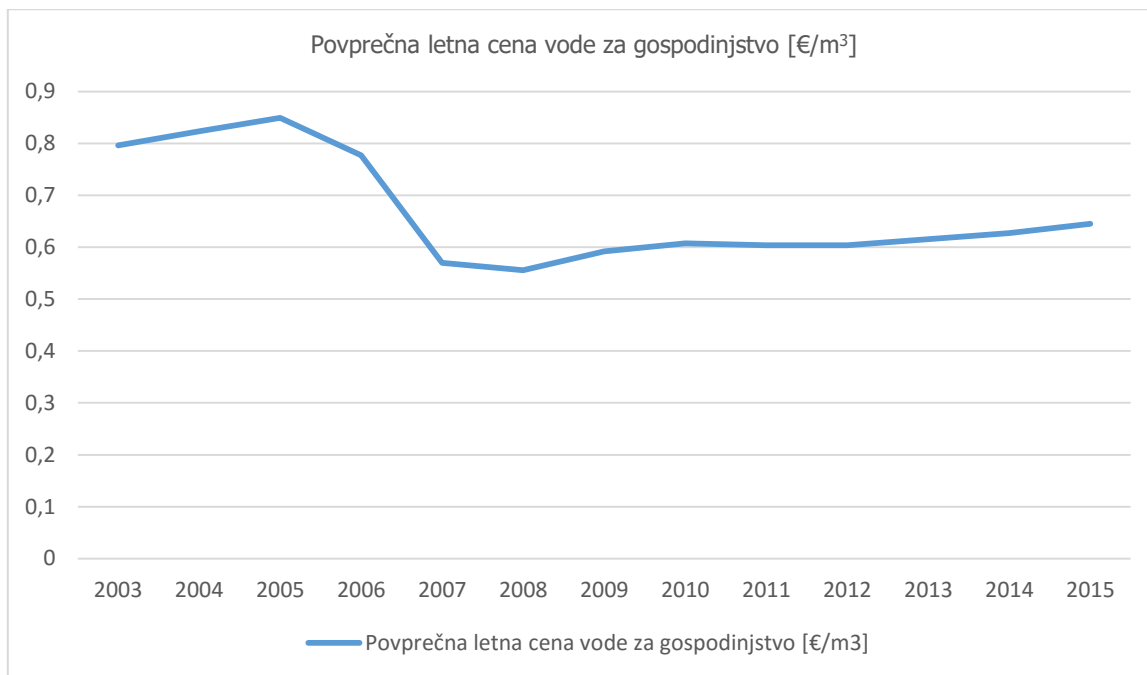
5.2 CENE PITNE VODE

Poleg porabe primerjamo tudi cene pitne vode med Slovenijo in Avstrijo ter skušamo na ta način ugotoviti, ali cena vode vpliva na porabo.

5.2.1 CENE PITNE VODE V SLOVENIJI

Povprečna letna cena pitne vode je bila med letoma 2003 in 2015 znašala 0,67 €/m³. Med letoma 2003 in 2005 je bila cena vode višja, in sicer je v povprečju znašala 0,82 €/m³, nato pa je do leta 2008 padla na 0,56 €/m³. Povprečna cena vode med l. 2007 in 2015 je tako znašala 0,60 €/m³, kar je za četrtnino manj kot v času višje cene med letoma 2003 in 2005 (Slika 13) (SURS, 2016e).

Slika 13: Povprečna letna cena vode za gospodinjstvo v Sloveniji v obdobju 2003–2015 [€/m³]

Vir: SURS (2016e)

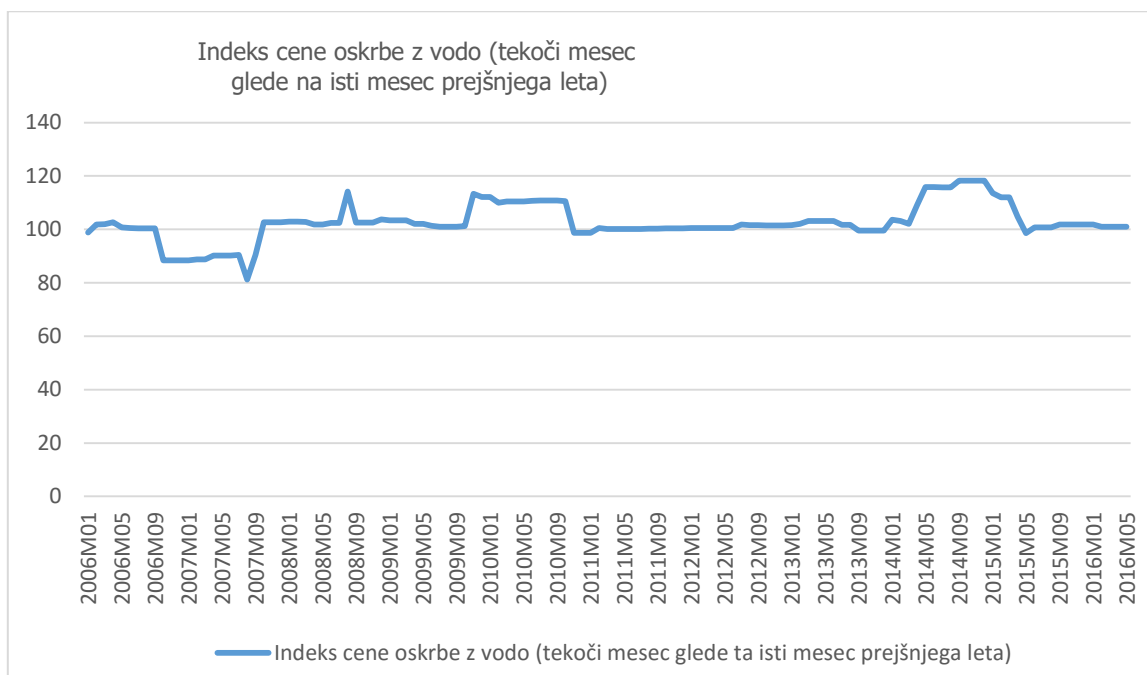
Tabela 11: Povprečna letna cena vode za gospodinjstvo v Sloveniji v obdobju 2003–2014 [€/m³]

	Povprečna letna cena vode za gospodinjstvo [€/m ³]	Verižni indeks rasti
2003	0,7966	
2004	0,8232	1,03
2005	0,8494	1,03
2006	0,7774	0,92
2007	0,5698	0,73
2008	0,5558	0,98
2009	0,5924	1,07
2010	0,6077	1,03
2011	0,6036	0,99
2012	0,6041	1,00
2013	0,6154	1,02
2014	0,6270	1,02
2015	0,6451	1,03

Vir: SURS (2016e)

Gibanje cen oskrbe z vodo spremlja Statistični urad RS (2016d) tudi z indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu. Z indeksom spremlja gibanje cen industrijskih proizvodov, ki jih slovenski proizvajalci prodajajo na slovenskem tržišču. Indeks cene oskrbe z vodo med letoma 2006 in 2016 znaša v povprečju 102,52 ter skoraj skozi celotno opazovano obdobje enakomerno narašča, odstopanja pa se pojavijo med februarjem 2006 in februarjem 2007, kjer indeks pada in v povprečju znaša 96,9. Najnižjo vrednost indeks dosega med oktobrom 2006 in januarjem 2007, ko znaša 88,4. Po tem obdobju se indeks giblje okoli 100 in v določenih obdobjih poskoči na 110, sredi leta 2004 pa skoraj doseže vrednost 120 (Slika 4).

Slika 14: Indeks cene oskrbe z vodo (tekoči mesec glede na isti mesec prejšnjega leta)

Vir: SURS (2016f)

Ceniki oskrbe z vodo zajemajo različne postavke in podatke. Cenik VO-KA zajema informacijo o ceni vodarine pri normalni in prekomerni porabi ter o omrežnini glede na premer vodomera oz. faktor obremenitve. VO-KA objavlja tudi stare cenike, in sicer za obdobje pred l. 2014, nato pa cenike za 2014, 2015 in 2016. Cenik Mariborskega vodovoda zajema informacijo o vodarini po normirani porabi, omrežnini glede na premer vodomera ter tudi ceno vzdrževalnine vodomera, ki je sicer vključen v omrežnino; uporabnikom, ki potrebujejo dodatne vodomere, pa se cene zaračunavajo posebej. Cene za porabljeno vodo se v Mariborskem vodovodu razlikujejo med občinami in so objavljene na spletni strani podjetja, ki objavlja cenik za vsako občino posebej.

Tudi Rižanski vodovod objavlja cenik za vsako občino posebej ter podaja podatek o nižji in višji tarifi vodarine glede na način odvajanja (prikluček na kanalizacijsko omrežje, greznica, mala komunalna čistilna naprava in kmetijski začasni odvod) ter o omrežnini glede na premer vodomera. Rižanski vodovod obračunava po nižji tarifi oskrbo s pitno vodo za gospodinjstva, določene dejavnosti in začasne kmetijske priklučke, z višjo tarifo pa oskrbo s pitno vodo za gospodarske porabnike in stalne kmetijske priklučke. Vodarina in omrežnina sta obdavčeni z 9,5 % davka.

Primerjava cen v različnih obdobjih in med različnimi podjetji kažejo, da se cena vode med podjetji razlikuje bolj kot cena vode med različnimi obdobji.

Ceniki VO-KA namreč kažejo, da se je cena vodarine bistveno spremenila zgolj leta 2014, ko se je ta dvignila z 0,46 €/m³ na 0,55 €/m³, vendar je ob tem hkrati tudi upadla cena omrežnine, in sicer za faktor 1 (premer vodomera do 20 cm) s 4,5 € na mesec na 2,8 € na mesec.

Cena vodarine glede na obdobje pred l. 2014 do 2016 je narastla za 26 %, cena omrežnine pa padla za 37 % (Tabela 9).

Cena vodarine med različnimi podjetji v letu 2016 odstopa za 29 %, saj znaša pri podjetju VO-KA 0,58 €/m³, pri Rižanskem vodovodu pa 0,82 €/m³.

Enako odstopa tudi cena omrežnina za faktor 1, saj znaša ta pri podjetju VO-KA 3,01 € na mesec, pri Rižanskem vodovodu pa 4,02 € na mesec (Tabela 10).

Tabela 12: Cena vode pri podjetju VO-KA med letoma 2014 in 2016

	Vodarina [€/m ³]	Vodarina (prekomerna poraba)	Omrežnina za faktor 1*
VO-KA do l. 2014	0,4574	0,6861	4,5279
VO-KA l. 2014	0,5469	0,8204	2,8457
VO-KA l. 2015	0,5469	0,8204	2,8457
VO-KA l. 2016	0,5750	0,8625	3,0142

* Vodomer s premerom do 20 cm

Vir: VO-KA (2016)

Tabela 13: Cena vode pri izbranih podjetjih za oskrbo s toplo vodo leta 2016

	Vodarina	Vodarina (prekomerna poraba)	Omrežnina za faktor 1*
VO-KA 2016	0,5750	0,8625	3,0142
Mariborski vodovod (MOM)	0,6670	/	3,93
Rižanski vodovod (KP)	0,8157	1,3024	4,2060 (0,1379 €/dan)

* Vodomer s premerom do 20 cm

Vir: VO-KA, Mariborski vodovod, Rižanski vodovod (2016)

5.2.2 CENE PITNE VODE V AVSTRIJI

Cene pitne vode v Avstriji določajo občine oziroma lastnik izvajalca javne službe, vendar morajo biti usklajene s pravnimi okviri. Glavna principa pri oblikovanju cene sta princip »porabnik plača« ter princip pokritja stroškov. Pri tem je račun, ki ga plača porabnik, običajno sestavljen iz fiksne letne pristojbine ter posamezne tarife, neodvisne od dejanske porabe vode. To pomeni, da se v Avstriji tarifa vode ne povečuje v odvisnosti od količine porabe vode (OECD, 2009).

Leta 2006 je bila v Avstriji povprečna cena vode okoli 1,15 €/m³. Razlike v cenah med občinami so bile pri tem odvisne od velikosti občin, kot je razvidno iz Tabele 14. Podatki kažejo, da razlike v ceni

pitne vode niso bile zelo velike ter da je bila najnižja cena pitne vode v najmanjših občinah, najvišja cena pitne vode pa v občinah z največ prebivalci (razen Dunaja).

Tabela 14: Cene pitne vode v Avstriji leta 2006

Velikost občine	Cena vode [v €/m³]
< 1,000	0,99
1,000–2,500 prebivalcev	1,11
2,501–10,000 prebivalcev	1,13
10,001–50,000 prebivalcev	1,08
10,001–50,000 prebivalcev	1,27
Dunaj (>1,000,000 prebivalcev)	1,19
Povprečje	1,15

Vir: OECD (2009)

Cene vode v Avstriji se nekoliko razlikujejo tudi glede na izvajalca javne službe oskrbe s pitno vodo, in sicer so cene pitne vode najnižje v občinah, ki javno službo izvajajo same, ter višje v občinah, ki so za oskrbo s pitno vodo pooblastile deželna podjetja (Tabela 15).

Tabela 15: Cene pitne vode glede na izvajalca oskrbe s pitno vodo v Avstriji leta 2006

Tip izvajalca oskrbe s pitno vodo	Cena vode [v €/m³]
Deželno podjetje	1,40
Združenje občin	1,20
Lastniška infrastruktura	1,10

Vir: OECD (2009)

6 PREVERITEV HIPOTEZ

HIPOTEZA 1 JE POTRJENA: Na osnovi primerjave dostopnosti vode v različnih slovenskih regijah in pri različnih ponudnikih potrjujemo prvo hipotezo, da za ohranjanje enakih možnosti dostopa do pitne vode kot javne dobrine ni potrebno spremeniti slovenske zakonodaje. Dostop do pitne vode na osnovi obstoječe zakonodaje ne kaže pomembnih razlik med pogoji dostopa pri različnih javnih podjetjih za oskrbo s pitno vodo.

HIPOTEZA 2 JE POTRJENA: Kot kažejo podatki o načrpani in dobavljeni vodi po slovenskih regijah, se poraba pitne vode na prebivalca v občinah Ljubljana, Maribor in Koper v analiziranem obdobju bistveno ne razlikuje. Iz tega lahko sklepamo, da socialno stanje prebivalstva v posameznih občinah ne vpliva na porabo vode ter potrdimo tudi drugo hipotezo.

HIPOTEZA 3 JE ZAVRNJENA: Tretjo hipotezo, da je bila cena vode v letu 2015 v povprečju višja za več kot 30 % glede na leto 2007 in da pa se poraba vode v tem obdobju ni zmanjšala, zavračamo. Podatki o povprečnih cenah vode namreč kažejo, da se je cena v tem obdobju povišala le za 14 %, poraba vode pa se je zmanjšala, medtem ko se je količina načrpane vode na prebivalca povečala.

HIPOTEZA 4 JE ZAVRNJENA: Četrto hipotezo, da se ureditev preskrbe s pitno vodo v Avstriji ne razlikuje od ureditve v Sloveniji, zavračamo, saj pri primerjavi najdemo nekaj razlik. Tako v Avstriji kot v Sloveniji je sicer zagotavljanje dostopa do pitne vode v pristojnosti občin, vendar se pomembno razlikujejo deležniki, ki zagotavljajo dostop do pitne vode, ter način oblikovanja cen.

7 PRISPEVEK K STROKI

Pri analizi podatkov o porabi in ceni pitne vode smo naleteli na veliko težavo z neuskklajenimi podatki iz različnih virov ter pri dostopanju do neposrednih informacij. Javna podjetja za preskrbo prebivalstva s pitno vodo namreč kljub enotni zakonodaji glede opravljanja dejavnosti in oblikovanja cen ne objavljajo podatkov o porabi pitne vode ter o gibanju cen.

Podatke o porabljeni pitni vodi tako zbirajo javne organizacije, kot sta Statistični urad RS in Eurostat, vendar z različnimi metodologijami, kar otežuje primerjavo podatkov ter preverjanje korelacij med njimi.

Prvi korak pri oblikovanju politik, s katerimi bi na osnovi cene lahko vplivali na potrošnjo pitne vode oz. na osnovi katerih bi možnosti tovrstnega usmerjanja sploh lahko preverjali, bi bila regulacija zbiranja in objave podatkov s strani javnih podjetij. Šele na osnovi primerljivih podatkov bi lahko pridobili bolj zanesljive odgovore na vprašanja o oskrbi s pitno vodo ter potrošnji vode pri končnih individualnih porabnikih.

Analiza poslovanja izbranih podjetij kaže, da različne cene ne ogrožajo poslovanja izvajalcev javne službe, zaradi česar bi javna podjetja pri oblikovanju politike spodbud varčevanja s pitno vodo zelo verjetno sodelovala.

Diplomsko delo skuša spodbuditi večjo zavest v ljudeh po preudarni rabi takega naravnega bogastva, kot je pitna voda. Predloge za spodbujanje okoljske zavesti izpeljujemo na podlagi pregleda pravnih podlag, analize poslovanja izbranih podjetij in mednarodne primerjave. Pri tem ugotavljamo, da je slovenska zakonodaja ustrezna z vidika zagotavljanja pravice do pitne vode ter da so za razliko od zakonodajnega okvira v Avstriji ustrezno oblikovani tudi cenovni regulativni mehanizmi. V Sloveniji se večja poraba vode obračunava po višji tarifi, s čimer se že spodbuja bolj gospodarna raba vode, to pa omogoča tudi lažje vpeljevanje še dodatnih spodbud varčevanja s pitno vodo.

8 ZAKLJUČEK

Nedavno peticijo za vpis pravice do pitne vode v Ustavo RS je podpisalo le nekaj čez 50.000 državljanov Slovenije, kar kaže na brezbržnost večine prebivalstva in na varljivo prepričanje, da nam za pitno vodo ni treba dodatno poskrbeti in da je te dobrine v naravi v izobilju.

Namen diplomskega dela je bil zato predstaviti dejavnost oskrbe s pitno vodo ter odvisnost porabe pitne vode od cene vode pod predpostavko, da je cena pitne vode ključni dejavnik, ki vpliva na stopnjo varčevanja s to eksistenčno dobrino.

Na osnovi analize poslovanja javnih podjetij za preskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah smo ugotovili, da skupni prihodki od prodaje pitne vode naraščajo, medtem ko količina načrpane vode pada, količina načrpane vode na prebivalca pa rahlo narašča. Cene pri tem v povprečju naraščajo.

Vpliv višje cene na nižjo porabo vode potrjujejo tudi slovenske statistike o cenah in porabi vode v primerjavi z avstrijskimi.

Pogojenosti porabe s ceno tako ne potrjujejo vsi kazalniki, veliko težavo pa pri preverjanju korelacije predstavljajo različne metode merjenja in kompleksne metode oblikovanja cen. Neposredno povezavo je tako težko preverjati.

Da bi bilo to mogoče na nacionalni ravni, pa bi bilo smiselno od podjetij za oskrbo z vodo zahtevati, da objavljajo in javnosti omogočajo dostop do podatkov o porabi vode. Na tak način bi lahko zunanji neodvisni deležniki preverili vpliv cene na vedenje porabnikov vode in dolgoročno oblikovali politike, s katerimi bi vplivali na večjo okoljsko ozaveščenost in varčevanje s pitno vodo.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- Mauko, A. in Brezovnik, B. (2015). *Zakon o gospodarskih javnih službah. Uvodna pojasnila*. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor.
- Neunteufel, R., Richard, L., & Perfler, R. (2010). *Studie Wasserverbrauch und Wasserbedarf Teil 1: Literaturstudie zum Wasserverbrauch–Einflussfaktoren, Entwicklung und Prognosen*. Wien: BMLFUW.
- Zadnik, B. (2013). *Oskrba s pitno vodo – stališče IZS do predloga direktive EU*. IZS, 16(66), 12–14.

VIRI

- *Agenda 21, United Nations Conference on Environment and Development, "Earth Summit" in Rio de Janeiro (1992). Chapter 18. Protection of the Quality and Supply of Freshwater Resources: Application of Integrated Approaches to the Development, Management and Use of Water Resources*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.earthsummit2002.org/ic/freshwater/reschapt18.html>.
- *Directive 2000/60/EC of the European Parliament (2000)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?jsessionid=589WT7TXG16gLrjW1tqrG1G7JkvspnWyxc4sv4GvyXr1g18dTQf2!741916706?uri=CELEX:32000L0060>.
- *EKČP, Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (2010)*. Pridobljeno 1. 6. iz http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_SLV.pdf.
- *ESL, Evropska socialna listina*. Uradni list RS, št. 24/1999.
- *Europa.eu (2016). Države članice EU*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_sl.htm.
- *European Charter on Water Resources (2001)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680504d85.
- *Eurostat (2016a). Fresh water abstraction by source per capita (m³) per capita*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
- *Eurostat (2016b). Water abstracted by sector of use*. Pridobljeno 15. 6. 2016 iz <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=ten00006&language=en>.
- *Eurostat (2016c). Water statistics*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Water_statistics.
- *GZS, Gospodarska zbornica Slovenije. Sekcija za oskrbo z pitno vodo (2016)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz https://www.gzs.si/zbornica_komunalnega_gospodarstva/vsebina/Komisije/Oskrba-s-pitno-vodo.
- *Mariborski vodovod. Letno poročilo 2014*. Maribor 2015: Mariborski vodovod.
- *Mariborski vodovod (2016). Obračun in cena pitne vode*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz

- <http://www.mb-vodovod.si/obracun-in-cena-pitne-vode>.
- *Mariborski vodovod, 2016a. Predstavitev podjetja*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz <http://www.mb-vodovod.si/predstavitev-podjetja>.
  - *MOP, Ministrstvo za okolje in prostor, 2016. Operativni program oskrbe s pitno vodo*. Ljubljana: MOK.
  - *OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development, 2009. Dealing with post-decentralisation implications in the water sector based on country experience cases*. Pridobljeno 22. 8. 2016 iz <http://www.oecd.org/env/outreach/44096445.pdf>.
  - *Pravilnik o oskrbi s pitno vodo*. Uradni list RS, št. 35/06, 41/08, 28/11 in 88/12.
  - *Pravilnik o pitni vodi*. Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15.
  - *Resolution 1693 (2009)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=17786&lang=en>.
  - *Resolution 64/292. (2010)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.un.org/es/comun/docs/?symbol=A/RES/64/292&lang=E>.
  - *Resolution on Human rights and access to safe drinking water and sanitation (2010)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.righttowater.info/progress-so-far/international-timeline/#1948>.
  - *Rižanski vodovod (2015). Letno poročilo 2014*. Koper: Rižanski vodovod.
  - *Rižanski vodovod (2016). Ceniki*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.rvk.si/info-za-uporabnike/ceniki>.
  - *SURS, Statistični urad RS (2015). Trajnostni razvoj in voda*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.stat.si/statweb/prikazi-novico?id=5027&idp=13&headerbar=11>.
  - *SURS, Statistični urad RS (2016b). Voda po vodnih virih, (1000 m³), kohezijske in statistične regije, Slovenija, letno*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2750106S&ti=&path=../Database/Okolje/27_okolje/03_27193_voda/01_27501_javni_vodovod/&lang=2.
  - *SURS, Statistični urad RS (2016c). Načrpana voda po vodnih virih (1000m³), porečja, Slovenija, letno*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2750110S&ti=&path=../Database/Okolje/27_okolje/03_27193_voda/01_27501_javni_vodovod/&lang=2.
  - *SURS, Statistični urad RS (2016e). Povprečne letne drobnoprodajne cene izdelkov in storitev, Slovenija, letno*. Pridobljeno 15. 6. 2016 iz http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0411002s&ti=&path=../Database/Ekonomsko/04_cene/04110_povpr_dpc/&lang=2.
  - *TGA, Technische Gebaeude Ausruestung (2005). Wieviel Wasser in Österreich kostet*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz <http://www.tga.at/fachbereiche/sanitaer/wieviel-wasser-in-oesterreich-kostet/71504/>.
  - *The Dublin statement on Water and Sustainable Development (1992)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.wmo.int/pages/prog/hwrrp/documents/english/icwedece.html#agenda>.
  - *TS media (2016). Bizi.si*. Pridobljeno 15. 7. 2016 iz <http://www.bizi.si/>.
  - *UDHR, The Universal Declaration of Human Rights*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>.
  - *UN, United Nations. (1966). The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*. Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ICESCR.aspx>.

- *UNECE, United Nations Economic and Social Council (1999). Protocol on Water and Health to the 1992 Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes.* Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2000/wat/mp.wat.2000.1.e.pdf>.
- *Uredba o oskrbi s pitno vodo.* Uradni list RS, št. 88/12.
- *Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja.* Uradni list RS, št. 24/12.
- *VO-KA (2015). Letno poročilo 2014.* Ljubljana: VO-KA.
- *VO-KA (2016). Cenik vode.* Pridobljeno 1. 6. 2016 iz <http://www.voka.si/informacije/cenik1>.
- *ZGas, Zakon o gasilstvu.* Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo.
- *ZGD-1, Zakon o gospodarskih družbah.* Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13 in 55/15.
- *ZGJS, Zakon o gospodarskih javnih službah.* Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40.
- *ZGJS, Zakon o gospodarskih javnih službah.* Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40.
- *ZV-1, Zakon o vodah.* Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15.
- *ZVNDN, Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.* Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10.
- *ZVO-1, Zakon o varstvu okolja.* Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09. – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16.
- *ZVPoz, Zakon o varstvu pred požarom.* Uradni list SRS, št. 2/76, 21/78 – ZSlaR-A, 15/84, Uradni list RS, št. 71/93 – ZGas, 71/93 – ZVPoz in 83/12 – ZVPoz-D.
- *ZZUZIS, Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili.* Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ.